

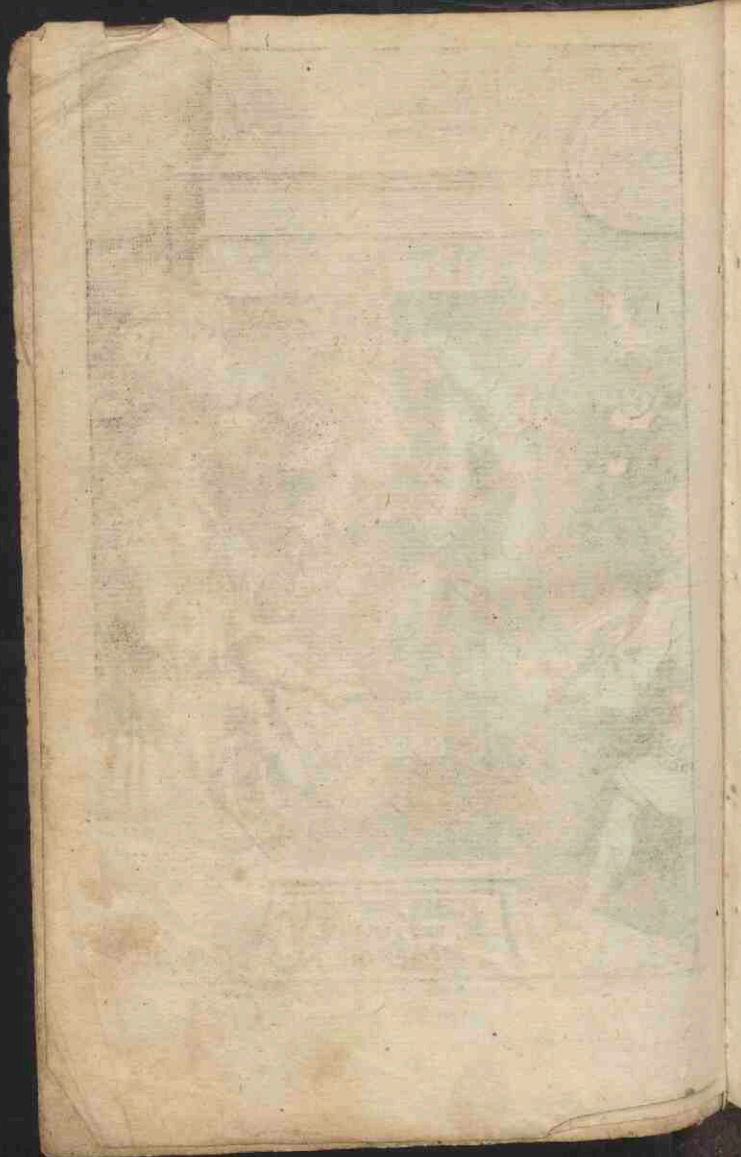
Philippijn, Mr. koppelaar : blijspel

<https://hdl.handle.net/1874/372209>

PHILIPPYN
M^r. KOPPENLAAR
BLYSPEL.

J. V. D. Bergh. inv.

PHILIPPYN ^{941?}

M^r. KOPPELAAR;

B L T S P E L.

DOOR

A: ALEWYN.

TE AMSTELDAM,

By de Erfg: van J. LESCAILJE, op de Middeldam,
op de hoek van de Vischmarkt, 1707.

Met Privilegie.

C O P Y E

V A N D E

P R I V I L E G I E .

DE Staten van Holland ende Westvriessland doen te weten, alsoo ons vertoont is by de Regenten van het Burger Weeshuys ende Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam, en, in die qualiteyt, te samen eygenaers, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaer, dat sy, Supplianten, sedert eenige Jaren hebbende gejouiffeert van onsen Oefroye of Privilegie van dato den 19. September 1684. waar by wy aen de Regenten van den selven Schouburg, in die tyt, hadden gelieven te consenteren, accorderen ende oefroiieren, dat sy, gedurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaren, de Wercken, te doenmaals ten dienste van het Tooneel reets gedrukt waren, ende, van tyt tot tyt, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Toneele gevoert soude werden; alleen soude mogen drucken, uytgeven en verkopen; nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde onse Oefroy of Privilegie genaemt, op den 19. September 1699. souden komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meesten dienste van de Schouburg, waer van hunne respectieve Godshuysen onder andere mede moesten werden gesubcenteert, de voorgemelde Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen als Kluchten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert waeren, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert soude mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheenen, souden blyven drucken, doen drucken uytgeven en verkopen, ten eynde de selve Wercken, door het nadrukken van anderen, haer luyfter, soo in tael, als spelkonst, niet mogten komen te verliezen, dog dat sulcx aen haer, na de expiratie van het bovengemelde ons Oefroy, en sulcx nae den 19. September 1699. niet gepermiteert soude wesen, soo vonden de Supplianten hun genootfaekt sig te keeren tot ons, onderdanig versoekende, dat wy aen de Supplianten, in hare bovengemelde qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz. Oefroy of Privilegie, omme alsoo de voorsz. Wercken, soo van

Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als andere, reets gemaect en ten Toneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyt van vyftien eerft achter een volgende Jaren, alleen te mogen drucken en verkopen, of doen drucken en verkopen, met verbod aen allen andere op seeckere hoge penen, by U Ed. Groot Mog. daertoe te stellen, en voorts in communi forma; so is 't dat wy de faecke, ende 't verfoeck voorfz. overgemerkt hebbende, ende genegen wefende, ter bede van de Supplianten, uyt onse rechte wetenfchap, Souveraine magt en autoriteyt, defelve Supplianten gecontenteert, geacordeert ende geoftroyeert hebben, confentieren, accorderen ende oetroyeren, mits desen, dat fy, by continuatie, de voorfz. Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten als andere, reets gemaect en ten Toneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyt van vyftien eerft achter een volgende Jaren, alleen binnen onfen landen, fullen mogen drucken, doen drucken, uytgeven en verkopen, verbiedende daerom allen en een ygelyk, de voorfz. werken, in 't geheel ofte ten deele, naer te drucken, ofte, elders naergedrukt, binnen den felven onfen lande te brengen, uyt te geven ofte verkopen, op de verbeurte van alle de naergedruckte, ingebrachte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens, daer en boven, te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier, die de calangie doen fal, een derde part voor den Armen der Plaetsen daer 't casus voorvallen fal, en het refterende derde part voor de Supplianten, alles in dien verftande, dat wy de Supplianten met desen onfen Oetroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare fchade door het naedrukken van de voorfz. Wercken, daer door in genigen deele verftaen den inhoud van die te autoriferen, ofte te advoueren, ende, veel min het felve onder onse protextie en de befcherminge eenigh meerder credit, aenfien, of reputatie te geven, nemaer de Supplianten in cas daer inne iets onbehoorlyks foude influeren, alle het felve tot haren lafte fullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expreffelyk begeerende, dat by aldien fy dese onse Oetroye voor de voorfz. Wercken fullen willen ftellen, daer van geen geabreviceerde ofte gecontraheerde mentie fullen mogen maken, nemaer gehouden fullen wesen het felve Oetroy in 't geheel, en fonder eenige Omiffie, daer voor te drucken, ofte te doen drucken, ende dat fy gehouden fullen fyn een exemplaar van alle de voorfz. Wercken, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheecq van onse Univerfiteyt tot Leyden, ende

de daer van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van hen effect van dien te verliefen, ende ten eynde de Supplianten desen onsen Octroye ende confente mogen genieten als naer behooren, laften wy allen ende een ygelyk, die 't aengaen mag, dat fy de Supplianten van den inhoude van desen doen laften ende gedogen, rustelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruycken, cesserende alle belet ter contrarie gedaen. Gedaen in den Hage, onder onsen grote Zegele, hier onder aen doen hangen op den een en twintigste May in 't Jaer onses Heer en Zaligmakers, een duyfent ses hondert negen en negentigh.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, voor PHILIPPYN, Mr. KOPPELAAR, vergund aan de Erfgenaamen van J. Lescailje.

In Amsteldam, den 3. October, 1707.

VERTOONERS.

PHILIPPYN M^r. Koppelaar, Vryer van Antonet.

JEROEN VETTELAFUESJE, een ryk Laaken-
kooper.

DIBBERIG, Vrouw

FRANCOIS, Zoon

HILLEGOND, Dochter

ANTONET, Dienstmaagd

} van Jeroen Vettelafoesje.

LEONORA, een Adelyke Juffer.

FERDINAND, Zoon van Leonora, Minnaar van
Hillegond.

EELHART, een Adelyk Heer, Minnaar van Leonora.

CONSTANTIA, Dochter van Eelhart, Minnaares
van Francois.

MARGRIET, Dienstmaagd van Eelhart.

CHRISTIAAN, Neef van Philippyn, een gewaand
Doctor.

RABELLAAR, Notaris.

*Het Spel speeld buiten en binnen 't Huis van Jeroen
Vettelafoesje; begint met den morgenstond,
en eindigt 's avonds laat.*

PHILIPPYN,

M. KOPPELAAR.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

Het Tooneel verbeeld een straat, met burgerhuizen.

PHILIPPYN, *rekkende, engeeuwende, de deur uit.*

Antsch bloemerhart! hoe heeft het dezen
nacht gestormt, geroesemoeft en gewaait!
Ik heb me, als een Aal in een tobben, wel
duizendmaal in 't bed omgekeert,
gewentelt en gedraait.

Want, ik kon geen oog toedoen, dewyl ik de Cabanus
geduurig zo elendig hoorde kraaken,
Als of de heele vleet, op yder rukwind, 't onderste boven
zou raaken.

Maar, 'tonweêr is nu reedelyk bedaart, en de lucht zo
effen en klaar,
Als een Zon, en als of het fluweel en bloempap waar.

En 't gelykt aan 't kraaijen van de haanen, dat de dag be-
gint door te breeken,

Ook heb ik voor Sinjoor Francois, die tot myneut lo-
geert, al licht gaan ontsleecken;

Want, ik had hem beloofd op te zullen wekken voor 't
openen van de poort van de stad, (op een pad.

Om dat hy met onze Buurjuffer voor dag en douw wil
Gelyk hy met haar gisteren avond is afgesprooken en ver-
draagen, (zullen waagen;

Dat zy van dezen morgen te zaamen den haazensprong
En daarom sta ik hier op schildwacht en op myn post,

Tot dat Sinjeur of zyn engelachtige ziel een van beide my
verloft,

Wel , waar of zy zo lang blyft ; want het begint klinkklaar
te dagen , (flagen ?

En de klok van de Wester Kerk heeft daar al half vyf ge-

Ja wel , ik zeg noch , dat zo ik het om de specie in mani-
bus niet deed , (verfleet.

Dat ik hier in de koude myn kostelyken tyd zo onnut niet

Maar , zacht ; ik hoor daar iets ritzelen , o ja , daar gaat
de deur van Eelhart open ;

En Constantia treet met Margriet de stoep af , ik ga met
een rep naer binnen loopen ,

En onze Sinjeur waarschouwen , dat zy komt ; want ,
nam ik myn plicht niet behoorlyk waar ,

Ik mocht wel denken , dat ik nooit verdiende den naam
van Meester Koppelaar .

T W E E D E T O O N E E L .

CONSTANTIA , MARGRIET , *met een*
Sluitmantje , PHILIPPYN .

CONSTANTIA .

Waar heen , Philippyn ? hoor hier .

PHILIPPYN .

Houdme niet op , ik gaa jou Fransje haalen ;
Die daar binnen zyn lyf aan stukken verlangt . Ook moet

hy 't gelag eerst betaalen ,

En de tyd verloopt ; daarom bid ik je laat my gaan . (staan .

Ik kom zo strik strak weer . Blyf hier maar een oogenblik

D E R D E T O O N E E L .

CONSTANTIA , MARGRIET .

CONSTANTIA .

MArgriet , ik heb om de liefde van Francois , en op
uw raad dit werk ondernoomen ,

Maar , ik zal 't op uw hals schuiven , zo 'er eenig kwaad

MARGRIET . (van mag koomen .

Och ! lieve juffrouw , wat ben jy ook een bevreesde kat !

Tur

Tut , tut , met die viesevaafen ; deze dingen gebeuren
wel meêr als eens 's jaars in de stad. (ken ;

Ik weet niet van wat zwaarigheid , dat gy al meugt spree-
Want , ik zal je immers in de peekel niet laten steeken.

CONSTANTIA. (verstaan?

Ja maar , wat zal myn vader zeggen , als hy dit komt te

MARGRIET.

Ik zal dien aap wel vloojen. Laat my slegts begaan.

Haal jy jou hart maar op , en laat alle zorgen vaaren.

CONSTANTIA.

Maar , hy is een oplopend man.

MARGRIET.

Zo veel te lichter zal hy weêr bedaaren.

CONSTANTIA.

Wat zal die goede man denken , als hy uit den inhoud
van den brief myn vlugt bespeurt ?

Wie weet , of hy zich om zulk verlies niet dood treurt !

MARGRIET. (gen!

Hy heeft geen nood ; men sterft zo licht niet. Watte din-

Hy kent de waereld te wel , en die bestaat toch in veran-
deringen. (hy in zyn jeugd heeft gedaan,

Laat hy zyn eigen luizen eens vangen , en herkauwen wat

Ik ben wel verzekert , dat hy zich wel ten besten zal laa-

CONSTANTIA. (ten raên.

Maar , die brief , die brief leid me zo zwaar op de leden ;

Dewyl myn verfoejelyken handel stryd tegens alle billyk-

MARGRIET. (heid en reden.

Daar komt Sinjeur Francois en Philippyn , schep toch

moed ; (knollen onder de voet.

Want , zo je 't nu liet steeken , siet je 't heele mantje met de

VIERDE TOONEEL.

FRANCOIS en PHILIPPYN , beide draagende eenige
zakjes met geld , CONSTANTIA , MARGRIET.

FRANCOIS. (fangen.

IK heb dan eindelyk 't geluk , myn schoone , u hier te ont-

ô Gadelooze vreugd ! wist gy met welk een groot ver-

langen...

PHI-

PHILIPPYN.

(zag,

Sinjeur, wist gy met welk een groot verlangen ik graag
Dat gy 't wat kortmaakte, want het is al schoon licht dag.
Wat drommel legje hier te kiskaffen. Brui je moer, en
pakje biezen.

En wil met al die noodelooze complimenten toch geen
tyd verliezen.

FRANCOIS.

Een oogenblik vertoefs, Philippyn. Myn waarde Con-
stantia, ik wil u alleen verzekeren van myn ge-
trouwe min,

Die u in alle deelen poogt te believeu met ziel en zin:

Dies heb ik, op dat wy in de minste ongelegenheid niet
zouden koomen,

Myn vaers comptoir verkracht, en voort twaalfduizend
guldens aan Juweelen meê genoomen,

Die door uw heer vader onder hem beleent zyn, benevens
dit geld.

PHILIPPYN.

Je wilt zeggen, 't blyft toch onder de vrienden
dat is even veel,

En je hebt het slegts voor de greep. Maar, ik zweerje,
by myn keel, (raaden.

Dat, zo wy ons niet van hier pakken, wy zullen zyn ver-
Ik heb al meêr voor dat vuur gezeeten; en daarom ben ik
met reeden beangst en beladen.

JEROEN *van binnen.*

Dieven, brand! help, dieven, brand!

PHILIPPYN.

Docht ik het niet schilder dat je kladden zouw.
Daar helje nu 't goojen in de glazen. Sa, sa, speel poot
aan, handen uit de mouw.

Help me de mand op de schouder, wakker Griet, wil niet
draalen.

Fads jy lui voort. Ik zal je gemaklyk onderbaalen.

JEROEN *en DIBBERIG van binnen.*

Dieven, dieven! brand, dieven!

Mr. KOPPELAAR.
VYFDE TOONEEL.
MARGRIET.

13

Och, heemel! waar zal ik heen?
Zy zyn al weg, en ik sta hier op straat alleen. (gen,
Ik loop met'er vaart in huis, en ga over de onderdeur leg-
Om eens af te kyken, wat dat geroep van dieven en brand
heeft te zeggen.

ZESDE TOONEEL.

FERDINAND komt verbaast van ter zyden het
huis van Feroen uit, met de rok los, de deegen
en parnik in de eene hand, de hoed op de kaale kop,
zoekende met de andere hand in al zyn zakken.

MARGRIET over de onderdeur.

FERDINAND.

Dat is een gelukje, dat ik die dans zo wel ben ontgaan,
Ik wou om geen honderd ducaten zulk een prykel
weërom uitstaan. (gebooren!

Maar, daar ben ik leelyk in 't naauw. Och! was ik nooit
Wat gaat my aan? daar heb ik de sleutel van onze poort
door verbaastheid verlooren.

Hoe kom ik in huis, eer my iemand hier ziet.

Och! 't is bekaait, want, daar leid die drommelsche Griet
Over de deur. Ja wel ik moet evenwel van de nood een
deugd maaken,

En zien, hoe ik best van de straat en in huis zal geraaken.

Och! daar zie ik ze, want ik heb ze laten steeken in de
poort. (peur voort.

Dat luuwt zei de Reiger, en hy school achter een bies. Ik

ZEVENDE TOONEEL.

JEROEN en DIBBERIG, beide in hun onderkleë-
ren verbaast uit, GRIET over de deur.

Dleven, dieven! brand, brand! dieven! brand! dieven!

JE-

JEROEN.

Och ! helpt my niemand? en de klok slaat daar al vyf uuren.
Wel ik zweer dat het zwaar valt voor een eerlyk man,
Dat hy niemand in de nood vind, die hem helpen kan.

JEROEN en DIBBERIG *gelyk.*

Dieven, dieven! brand! moord, brand!

JEROEN.

Hoort my dan niemand klaagen?
Ik zal schreeuwen, of ik vermoord wierd. Dieven, brand!

A C H T S T E T O O N E E L.

EELHART *half gekleed in zyn Japonse rok, met
een bouwertje gewapend, JEROEN, DIBBERIG,
MARGRIET op de stoep.*

EELHART.

WAt letje, buurman, heeft men u iets ontdraagen?

JEROEN.

Dat weet ik noch niet.

EELHART.

Wel, waarom maakje dan zulk een misbaar?

DIBBERIG.

Dat geeft je de kat dank. Daar zyn dieven in huis; en wy
zyn in doodsgevaar.

JEROEN. (lydig verleegen.

Och! buurman, wil me toch bystaan; want, ik ben te

EELHART.

Als je wilt, buurman. Ik zal met dit beufempje je heele
huis wel schoon veegen.

Het heeft my meêr gediend in diergelyke geleegentheid.

Laat ons geen tyd verzuimen; want ik ben tot uwen

JEROEN. (dienst bereid.

Treed dan binnen.

EELHART.

Vergeefhet my, myn heer, 't zal niet geschieden.

Ik bid, treed toch voor in.

JE-

JEROEN.

Maar, myn Heer, ik weet wat respect men fatsoenlyke lieden

Verschuldigt is. Ik zouw 't niet doen.

EELHART.

En ik ook niet, want ik overtrad niet graag myn pligt.

JEROEN.

Ja wel. Ik ook niet. Ei myn Heer.

Philippyn uit van ter zyden, en bootsk al die Complimenten na.

DIBBERIG.

Dieven! moord, brand!

EELHART.

Treë voor.

JEROEN.

't Komt u toe.

EELHART.

Maar, zo doende word hier niets uitgericht.

Ik zal volgen.

DIBBERIG.

Dieven, moord, brand!

JEROEN.

Maar, myn Heer, ik zal je immers niet binnen brengen.

EELHART.

Ik bid wyft my den weg.

DIBBERIG.

Moord, moord! brand, brand!

JEROEN.

Maar.

EELHART.

Ei.

JEROEN.

De beleeftheid kan 't niet gehengen.

EELHART.

Gaan wy dan gelyk in.

DIBBERIG.

Dieven, dieven!

JEROEN.

Dat deed ik om de gantsche waereld niet.
Al wierd myn heele huis leeg gestoolen.

EELHART.

Ik zal dan gehoorzamen; terwyl zulks met uw
believen geschied.

NEG ENDE TOONEEL.
DIBBERIG, MARGRIET, PHILIPPYN
ter zyden.

DIBBERIG.

O Ch! Grietje, wat heb ik een droeve nacht gehad met
trillen en beeven.

Je zoud het zweet by emmers vol van myn lyf geschept
hebben, 't was geduurig of ik de geest zou geeven.

Zo benauwt was ik; want, ik hoorde zulk een gedruis,
En gestommel op Hillegonds kamer, en door 't geheele
huis,

Of'er honderd menschen in waaren, en 't arme meisje,
gelyk je zekerlyk moet weeten,

Dat altyd ziecklyk is en vol pyn, en in geen drie dagen
heeft gegeeten, (en smert,

Hoorde ik zomtyds zo deerlyk zuchten van benauwtheid
Dat het my deerde, en jammerde aan myn hert.

MARGRIET.

Dat geloof ik wel.

DIBBERIG.

Ik heb haar in myn ziel lief, en ik wil 't wel weeten,
Om dat zy myn eenigste dochter is, en naer haar groot-
moeder geheeten.

Ik geloof, dat ik wel honderdmaal Hillegondje geroep-
pen heb: maar men hoorde my niet.

Wie weet, hoe verleegeu zy geweest is, want, het is
zulk een nuffe, die de onnoozelheid uit de
oogen ziet.

Had myn zoon Francois noch t'huis geweest, zo had
men dedieven kunnen keeren,

Maar

Maar, die heeft verlof om naer den Haag te gaan; want
kyk, wy procedeerē

Tegens Neef Jasper, wegens een erffenis van Joris
Dobbe, en om dat het zo lang heeft geduurt,

Heb ik hem gisteren avond naer den Haag toe gestuurt.

Om daar met de Advokaaten de zaaken nader te over-
leggen. (onmooglyk kan zeggen.

O't is zo een deugdzaam Jongman, dat ik het aan jou
MARGRIET. (uw dochter let?

Dat is wel te begrypen, Juffrouw. Maar, weetje niet wat
Of hoe die ziekte genaamd word?

DIBBERIG.

Och neen, zy leid meest heele dagen te bed.

En dan huilt en zuchtze, als was zy bedrommelt of be-
zeeten; (kreeten.

Ja kind, zy heeft haar oogen wel dry vierde part uit ge-
MARGRIET.

Waarom haalje geen Doctoor, om eens te hooren hoe
hy haar ziekte vind?

DIBBERIG.

Praatje van een Doctoor? och zwyg, myn lieve kind.

Zy mag geen Doctoor luchten, noch van hem hooren
MARGRIET. (spreeken.

Zy kan evenwel niet altyd in een kwaad vel blyven stee-
DIBBERIG. (ken?

Dat's waarheid, Grietje. Maar, ik kan haar tot noch toe
niet beweegen: en dat myn droefheid vergroot,

Is, dat zy niet anders spreekt, als van de dood. (ten,

Ja wel, ik zeg noch, dat zo zy niet verandert van gedach-
Dat ik voor myn sterfaur noch de dood zelfs heb te ver-
MARGRIET. (wachten.

Inderdaad, ik beklaag die arme sloof, maar, is het ook
wat anders dat haar ontstelt?

DIBBERIG.

Hoe wat anders? hoe versta je dat?

MARGRIET.

Is't ook de liefde die haar kwelt?

B

DIB-

DIBBERIG.

Weg liefde, weg liefde. Wat moogje my al te vooren
leggen? (zeggen?)

Zo een onnoozel ſchaap, wat weet dat wat liefde is te
MARGRIET. (ſtaat.)

Ja, ja, Juffrouw, de tyd zal 't wel ontdekken, maak ik
DIBBERIG. (mal praat.)

Wel, Griet, ik heb liever dat je wataars doet, als dat je zo
MARGRIET. (ders hooren.)

Ik zeg 't noch, en blyf 'er by. Je zult in kort wel wat an-
Kenje Ferdinand wel?

DIBBERIG.

Die zal dat gaarje niet booren.
Dat is een Lichtmis, die 's nachts uit krollen gaat. Zy
hebben ze niet veur,

Die ze mienen; want voor zulk volkje fluit ik myn deur.
PHILIPPYN. (uit te breeken.)

„Dat is hoog genoeg. De bommel mogt hier eens komen
„'t Is beſt, dat ik myn ſnoet daar mede in kom ſteeken.

Wat is 'er te doen, Juffrouw? hoe ben je zo vroeg in de
DIBBERIG. (weêr?)

Weet je 'er niet van, Philippyn? wy hebben dieven gehad,
en Heer Eelhart met myn man doorzoeken 't huis
Loop toch meê naer binnen. (op en neêr.)

PHILIPPYN.

Ik zal. Maar, daar zie ik de vrienden
weer uit koomen.

T I E N D E T O O N E E L .

JEROEN, EELHART, DIBBERIG, MARGRIET, PHILIPPYN.

DIBBERIG. (noomen?)

WEL vaer, hebje tot onzent geen verder onraad ver-
JEROEN. (verſtand.)

Praatje van onraad? ik mis myn zinnen, en ik verlies myn
Och! nu ben ik de ongelukkigſte van 't geheele Land.

Ik word vermoord, gerabraakt en gehangen. (gen.)

Help, help, buuren ſta by, ei help me toch de dieven van-
Ik

Ik ben geruineert. Ik ben dol: Al de beleende Juweelen van Heer Eelhart, zyn op een hond.

Wel hoe! 't zyn geen snottellen; een achtduizend pond Vlaams geld, en noch vier zakjes schellingen zo in een

DIBBERIG. (zet te verliezen.

Wat zegje, vaer?

JEROEN. (verkiezen,

Och! geef my nu goede raad, wat ik van beide zal My op te hangen. of in 't water te springen? ei! help me

EELHART. (toch uit de ly.

Och! wat raad, wat raad?

DIBBERIG.

Buuren, buuren, sta by.

Zy valt in zwym, en werd van Margriet ondersteund.

PHILIPPYN. (looren geeven.

Bedaar, Sinjeur, bedaar; men moet de moed zo niet ver- JEROEN. (leeven.

Neen, neen! hier valt niet te troosten. Ik wil niet langer Wat zal ons Fransje op kyken, als hy van myn schade hoort? (niet vermoort?)

Wie weet of de Jongman zich zelfs uit enkele desperatie Want hy is zo vroom, yverig en vlytig altoos om een penningje te vergaaren,

Dat hy 't niet genoeg weet te bezuinigen noch te spaaren.

MARGRIET *tegens Dibberig.*

Ontstelje, zo niet Juffrouw, alle dingen zullen wel gaan.

Geef het zo ligt niet op, het zal noch wel te doen staan.

Laat het in de courant zetten, en de Juweliers en Zilver- smids waarfchouwen.

DIBBERIG.

't Is een zwak gestel, kasteelen in de lucht te bouwen.

PHILIPPYN.

't Is evenwel het naaste middel om 't weer te krygen, ge- lyk meêr is geschied.

JEROEN.

Is 'er wel een einde van al myn lyden en verdriet?

De eene slag volgd de anderen. 't Is niet genoeg dat men
 myn geld komt taaken, (maaken!
 Maar onze Hillegond zal het van alteratie niet lang meêr
 Zy leit in zwym en heeft de poplezy op haar lyf,
 Ik liet haar in die staat op de vloer, zo styf,
 Als een deur, in de armen van Antonet, zy is mooglyk
 al dood, of ze moet my leelyk bedriegen.

DIBBERIG. (vliegen.

Och, myn dochter; myn dochter! ik ga niet, maar, ik zal

E L F D E T O O N E E L.

JEROEN, EELHART, MARGRIET,
 PHILIPPYN.

JEROEN. (aan?

M YN lieve buurman, zeg my eens wat raad gaat ons
 Ik vrees, dat het my noch in de harffenen zal slaan.

EELHART.

Wat valt hier veel te zeggen; als my het overschot van
 de Juweelen te betaalen; (gen.

Want ik heb maar vier duizend guldens daar op ontfan-

JEROEN.

Och! waar zal ik het geld van daan haalen?

EELHART.

Dat weet gy best, buurman, die drie tonnen schats be-
 zit, volgens 't zeggen van de liên.

JEROEN. (leeven zien.

Ik, ik, myn Heer! was dat waar, jy zoud my wel anders

EELHART.

Verfchoonje niet om mynenthalven. Stille waateren
 hebben diepe gronden.

JEROEN.

Jamaar, Heer Eelhart, 't geen ik met moeite vergaart en
 gespaart heb, is niet gestoolen of gevonden.

EELHART.

Nu, nu, wy willen wenschen, dat dit de grootste schaade
 zyn zal, die gy hebben zult.

En daarom zou ik u raaden, dat gy u wyfelyk droeg, en nam by tyds geduld.

JEROEN.

Ja, niemand hinkt 'er van een ander mans zeer, en ik moet myn kruis alleenig draagen.

PHILIPPYN.

Sinjeur Jeronimus, wilje my beloonen, ik zal de stad op en neer gaan, en man en maagd naar de Juweelen vraagen.

Zy zullen mooglyk wel weêr te recht koomen, en zyn zein de stad niet, zy zyn noch niet uit het land.

Ik zal wel zorg draagen, dat ze aanstonds gezet worden
Geef my maar de notitie. (in de courant.)

JEROEN.

Och! wilje dat doen? ik zalje ryklyk betaalen.

Maar, ik heb de notitie niet.

EELHART.

Wacht een oogenblik. Ik zalze wel gaan haalen.

JEROEN.

Gy zult my dienst doen; want de dieven hebben de notitie met de Juweelen teffens gerooft.

EELHART.

Ik kom aanstonds weêr.

T W A A L F D E T O O N E E L.

JEROEN, PHILIPPYN, MARGRIET.

Jeroen gaat ondertuffchen heen en weer, slaande dan de oogen ten hemel, dan naar de aarde.

MARGRIET.

P Hilippyn, Philippyn, hoe averegs staat my dat hoofd. Want komt onze Heer zyn dochter niet te vinden, Hy zal me gewislyk als een brieschende leeuw verflinden.

PHILIPPYN.

(der vond.

Houd smoel toe, en bedenk met 'er haast de een of de an-

Legje verstand te kosten, of wy zyn alle beide bedorven
in den grond. (geborgen,

Hoewel ik voor myn part de twee gelieven zo wel heb
Dat ik daar in 't minste niet behoef over bekommerd te
zyn noch te zorgen.

MARGRIET. (en ik slegts een meid.
Jy hebt het goed zeggen; want je bent jou eigen meester,
En die hebben om een haverstroo altoos misdaan of mis-
zeid.

D E R T I E N D E T O O N E E L.

EELHART, JEROEN, MARGRIET, PHILIPPYN.

JEROEN.

H Eer Eelhart, hebje de notitie? wilze my overgeeven.

EELHART.

Daar is zy, myn Heer. Margriet!

MARGRIET.

Wat beliefsje?

EELHART.

Waar is myn dochter gebleeven?

Ik heb 'er onder en boven gezocht, op haar kaamer en in
Wat doetze zo vroeg uit? ('t bed.

MARGRIET.

Wat's dat, myn Heer? ik sta inderdaad verzet,
Onze Juffrouw niet t'huis, dat kan niet mooglyk weezen!
Ik heb 'er daar even noch gezien en gesprooken, zo als zy
bezig was met de Astrea te doorleezen.

EELHART.

Gadan naer binnen, en zoek zo lang tot jyze vind.

MARGRIET.

Ik zal, myn Heer.

V E E R T I E N D E T O O N E E L.

EELHART, JEROEN, PHILIPPYN.

EELHART.

O Ch! daar leid me wat zwaars op myn hart.
myn kind, myn kind!

PHILIPPYN.

Geen zwaarigheid; al meê in de courant. Geef my maar order, ik zal 't wel beschikken.

EELHART.

Hoe! spotje met me, daar ik van droefheid meen te verftikken?

PHILIPPYN.

Ik zeg het om beste wil, myn Heer, en vorders weet ik 'er niet af.

EELHART.

Ik zal noch voor myn dood onder de zwarte aarde moeten, en in 't graf.

V Y F T I E N D E T O O N E E L.

EELHART, JEROEN, PHILIPPYN,
MARGRIET.

EELHART.

HEbje myn dochter gevonden?

MARGRIET.

Neen, myn Heer, maar wel deze brief op tafel leggen.

EELHART.

Geefze hier, op dat ik weeten mag wat den inhoud wil zeggen.

Hy opend en leest den Brief.

Myn Heer en Vader,

Ik ben het vaderlyk gezag ontvlucht, om my onder dat van een Minnaar te begeeven, oordeelende dat de banden van de liefde zoeter waaren, als die van de plicht, en ik zonde mooglyk noch zo ligt niet tot dit besluit gekoomen zyn, by aldien ik niet voorzien had, dat gy eerlang met Mevrouw Leonara van Adelbaart een tweede huuwlyk zoud aangaan, als wanneer ik niet anders als een verſchooveling zou moeten zyn. Ik zonde u den naam van myn minnaar in deze wel ontdekt hebben, ten zy ik voor uw wreede vervolging beducht geweest was. Doch ik wil niet twyfelen, of zyn middelen en goed gedrag zullen uw gramschap in 't korte in een vergenoegde vriendschap

verwiffelen, en voor ons by u genade bewerken; terwijl ik my onderschryf,

U E. zeer gehoorzaame Dochter

CONSTANTIA STIERENKROON
VAN HONGARYEN.

Wat moet ik al beleeven! gehoorzaame Dochter! deftig, deftig! fchoon befcheid!

Wie hoorde ooit van zulk een buitenspoorigheid?

Wel ik zweer, kryg ik je onder handen, ik zal je vast laten zetten. (zal ik je wel beletten.

Zulk een affront aan myn adelyk geflacht te doen, dat Wat fnooder daad is dat, en welk een lydelooze fpyt!

O neen, ik begeer niet dat gy myn dochter langer zyt.

Leg daar, vervloekt gefchrift; ik zal je met voeten trappen.

Hy verfcheurd de Brief.

En jou, vergiftig ferpent, zal ik aan hutspot kappen.

PHILIPPYN. (daan?)

Zacht aan, myn Heer, wat heeft die onnoofele meid mis- Kan zy beletten, dat de Juffrouw buiten haar weeten is

MARGRIET. (doorgegaan?)

Och! myn Heer, ik heb geen fchuld; ik bid u laat me leeven.

JEROEN. (niets misdreeven.

Nu, Heer Eelhart, gebruik uw verftand; 't Meisje heeft

EELHART.

Misdreeven of niet, ik wil weeten wat zy van deeze morgen zo vroeg over de deur heeft gedaan.

o Daar fchuilt een boefje achter, als luije meisjes zo vroeg

MARGRIET. (opftaan.

Ik zou myn huiswerk aan een kant doen, en ik hoorde zo erbarmlyk roepen van buiten,

Dieven, moord, brand, dat ik goed vond de deur te Om te zien wat 'er te doen was. (ontfluiten,

EELHART.

Vaar voort.

MARGRIET.

Ik weet niet meer.

EEL-

EELHART.

Ik wil 't weeten, jou rechte snoetop.

MARGRIET.

Hoe meugje zo kyven, myn Heer.

Als je meer belieft te weeten, moet ik het tusschen vier oogen zeggen.

Hy treed met Margriet ter zyden.

EELHART.

Laat hooren.

JEROEN.

Nu, Philippyn, daar is de notitie, de rest kunje naer uw besten weeten overleggen.

PHILIPPYN.

Ik zal, Sinjeur, maar, daar zullen eenige onkosten op loopen, of wil je dat ik die verschiet?

JEROEN.

O neen Philippyn, moeite te neemen en geld toe te geeven, dat begeer ik niet.

Hoe veel moet je hebben?

PHILIPPYN.

Geef my by provisie twee dukaaten.

JEROEN.

Ik zal ze gaan haalen.

Z E S T I E N D E T O O N E E L.

EELHART, MARGRIET, PHILIPPYN.

EELHART.

IS't waarheid Margriet? wel wat moogje praaten!

Wie had zyn leeven zulks van Jonker Ferdinand verwacht?

(slacht.

Een jongman gesprooten uit een zo beroemt adelyk ge't Is onbegryplyk; daar en boven meen ik my aan dat geslacht te verbinden,

Door een huuwlyk met zyn moeder, om dus in haar een deelgenoot in myn huiszorg te vinden:

En onze Constantia aan Ferdinand te doen... Nu dat laat ik daar.

Maar, zou hy wel tot die lacieteit gekoomen zyn?

MARGRIET.

Myn Heer, al wat ik zeg is waar.

Doch, of hy de Juweelen gestoolen heeft, weet ik niet,
en ik kan 't voor de waarheid niet zeggen.

Maar, 't geen myn oogen gezien hebben, zal niemand
my wederleggen.

Hy liep, als een kuikendief, met de kaale kop als desperaat,
Zonder paruk, met het bloed geweer in de hand langs de

EELHART.

(straat.

Ik sla een gat in den hemel! wat dunkje van die boeve-
stukken?

(ken,

Iemand zo het beste pand by der nacht uit den huis te ruk-
't Is of ik het te Keulen had hooren donderen; nu ik zal
my eerst wel beraân,

(roen aan.

Eer ik Ferdinand daar over spreek; maar, daar komt Je-

Z E V E N T I E N D E T O O N E E L.

JEROEN, EELHART, MARGRIET,

PHILIPPYN.

JEROEN *tegens* PHILIPPYN.

Daar zyn by provisie tien guldens aan geld, je moogt
zien hoe ver je 't daar mede kunt stellen,
Als je meer moet hebben, zal ik je altyd meer toetellen.

PHILIPPYN.

(als goud.

't Is wel: ik zal zien hoe ik 't maak, en je zo trouw dienen,
Ho, ho, buurman, je zult wel haast zien, dat je de zaak
aan een eerlyk man toevertrouwt.

JEROEN.

Doe jou best, en smeer wat haazevet onder uw schoe-
nen; want de tyd mogt ons ontschieten.

PHILIPPYN.

Servitori.

A C H T T I E N D E T O O N E E L.

JEROEN, EELHART, MARGRIET.

EELHART.

Wanneer zie ik eens een einde van myn verdrieten?

JE-

JEROEN.

Wel hoe, myn Heer, ontzinkt u nu de moed?

EELHART.

O neen, myn Heer, 't ontbrak my nooit daar aan,
Maar, ik zal met uw verlof myn afscheid neemen, en
naar binnen gaan.

Om op myn zaaken order te stellen, Vaar wel.

JEROEN.

En ik zal myn kleëren vorders aan gaan trekken,
Eneens bezoeken, of ik de dieven elders kan ontdekken.

NEGENTIENDE. TOONEEL.

JEROEN, ANTONET *met een Vlesje.*

JEROEN.

Waar gaje heen, Antonet?

ANTONET.

Sinjeur, ik zou wat cordiaal haalen in de Apoteek,
Want onze juffrouw is zo slap, als een vaatdoek, en zo
flaauw, en zo bleek
Alsofze in 't geraamt stond.

JEROEN.

Myn kind, myn kind, wat hebje een lastig pak te draagen!
Nu slaat 'er wat eijeren in, en kom voort weër; ik moet
die arme sloof in myn hart beklagen.

*Antonet weg gaande, word van hem
weërom geroepen.*

Antonet, Antonet.

ANTONET.

Wat beliefsje?

JEROEN.

Haal aanstonds onze Lyfmedicus Doctoor Ra-
barber, want die man is door en Doorgeleerd.

ANTONET.

Och! Sinjeur, je weet wel, dat onze Juffrouw Hillegond
geen doctoor begeert.

JEROEN.

Begceren, of niet, ik versta 't zo.

ANTONET.

Maar , zy mag van doctoor Rabarber niet hooren ,
Dat is een rechte femelaar , en die talmt haar te veel aan

JEROEN. (de ooren.

Haal dan een ander , 't is my evenveel , al was 't een vreemd ;
Want ik wil , dat myn zieke dochter iets tegens haar k waa-

ANTONET. (len inneemt.

Wat zal dat weezen , Sinjeur ? gy weet immers wel ,
wat onze Juffrouw heeft voorgenoomen .

JEROEN.

Doe aanstonds myn zin , of weet . . .

ANTONET.

't Is wel , Sinjeur .

JEROEN.

Pas me voor al zonder doctoor niet
weer thuis te komen .

T W I N T I G S T E T O O N E E L .

ANTONET *alleen.*

W At leid daar tot onzent een baijaard , en wat is 'er
een potje te vuur .

Ik wouw wel om een baakerfchelling , dat ik met fat-
zoen al was uit myn huur ;

Want , ik vrees , ik vrees , het noch zo felleweekens op
myn dak zal waaijen ,

En al wat 'er van komt , op myn kop alleen aandraaijen ;

Als of ik de oorzaak was van 't geen onze Hillegondje
heeft begaan ,

Daar ik 'er zo veel fchuld toe heb , als het kind in de wieg ,
maar , de onnoozelheid heeft toch altyd misdaan :

Ik wil zeggen , dat ik 'er noch af noch aangeraaden heb ,
noch in de zaak iets heb willen fpreeken ;

Want , ik dacht , wie hoonig steelt , moet lyden dat
hem de bijen steeken .

Philippyn , Philippyn , wat zal jy al te verantwoordden
hebben , die zo meenig een minnebriefje onze
Hillegondje hebt rer hand gefteelt ;

En

En haar wel honderdmaal van de gaaven van Ferdinand
aan de ooren geleet. (mag zetten;

Ik wou niet, dat ik in jou schoenen ftak, hoe zeer ik je ook
Want, zulke dingen neemen nooit een goed eind, en
men is verplicht ze te beletten,

Hoewel ik myn Juffrouw in die staat niet verlaaten zal
om geene waarom;

Want, ik verwacht, als 't wel lukken wil, noch een
Bruiloftstuk van haar Bruidegom.

Maar, ik moet myn boodfchap niet vergeeten, en zon-
der Cordiaal te rug keeren.

Doch, dat is het eijereeten niet, zei de Vos, en hy zou
de hoenders mores leeren;

Want, myn rechte boodfchap is, dat ik Philippyn op
steeven loop, om zyn raad, (doen staat.

Te hooren, wat onze Juffrouw in deze verleegentheid te

Daar zie ik hem recht ter sinee. Och! Philippyn, onze Juf-
frouw is zo verlegen.

EENENTWINTIGSTE TOONEEL.

ANTONET, PHILIPPYN.

PHILIPPYN.

EN waarom, myn lieve Antonetje? of heeftze een
verkeerde wind in haar darmpjes gekreegen?

ANTONET.

Welneen.

PHILIPPYN.

Wat dan?

ANTONET.

Je weet wel dat onze Sinjeur een deel Juweelen
PHILIPPYN. (zyn ontvreemt.

Welk een beuzeling; ik denk niet dat Juffrouw Hille-
gond dat zo kwaalyk neemt.

ANTONET.

Is 't hier noch tyd van spotten?

PHILIPPYN.

Wel wat heb gy, smulletje, my anders te zeggen?

AN-

ANTONET.

Dat onze Juffrouw vreesft, dat men die dief ftal Ferdinand ligt zou te laft leggen.

PHILIPPYN.

Is 't anders niet, aapeftaarten, kindermoolentjes : jou Juffrouw ftel haar hoofd flegts geruft ;

Of weet zy niet dat ik, Philippyn, alles kan keeren en draaijen naer 't my lufft ?

Zeg haar uit myn naam, dat ik de Juweelen, als ik wil, aan haar Vader weer ter hand kan ftellen,

En dat ik Ferdinand wel befchermen zal, laat zy zich daar niet eens zo over kwellen.

En zeg haar met eenen, dat zy met Ferdinand trouwen zal in korten tyd, (fpyt van die 't benyd.

Dat ik 't zo verfta, in weêrwil van vaer, en moer, ten

ANTONET.

Ja maar, daar is noch een zwaarigheid. Haar Vader verftaat dat ik de een of de ander Doctoor zal haalen ;

En dan braaken de baakens uit, en wy zouden de ballen moeten betaalen.

PHILIPPYN. (daar heen gaat.

Geen nood, als je my maar by tyds waarfchouwt, eerje Dan ftu ik ftout, en gereet om je by te fpringen met raad en daad.

ANTONET. (langer wachten.

Ik waarfchouwje dan van nu afaan : want ze willen niet

PHILIPPYN.

Alree man ; wanneer moet de Doctoor koomen ?

ANTONET.

Laat hy 't avond koomen, omtrent ten half Maer, draag toch zorg, dat dien Doctoor van de moord van Parys weet,

En dat hy Hillegondjes liefde voor al houd fecret.

PHILIPPYN.

Benje slecht, men zal haar ziekte op waterzucht uit doen En met die munt zullen wy haar ouders wel weeten te paaijen :

Weet

Weet je niet, dat ik drommels verftandig ben, en hebje
noch niet beter geleert,

Daar wy met malkander zo lang al hebben verkeert?

ANTONET.

Ja, maar onze Juffrouw is zo ongeruft.

PHILIPPYN.

Wel, ftel haar te vreden.

ANTONET.

Zal ik dan ftaat moogen maaken op jou beloften?

PHILIPPYN.

Met reden.

Den Doctor zal 'er weezen; een man een man, een
woord een woord.

ANTONET.

Mag ik dan geruft heen gaan?

PHILIPPYN.

Ja, zeg ik, myn finodderfinuultje, pakje maar voort.

TWEEENTWINTIGSTE TOONEEL.

PHILIPPYN, CHRISTIAAN.

CHRISTIAAN.

HO, Philippyn! mon Coufyn, hoe vaar je al?

PHILIPPYN.

Wat droes! hebje een hondeneus, dat
je zo net kunt ruiken?

CHRISTIAAN.

Hoedat, speciaal?

PHILIPPYN.

Om dat ik jou van avond voor kruis en munt
moet gebruiken.

CHRISTIAAN.

(waff.

Kruis en munt is goed kruid, hoewel 't in myn tuin niet

PHILIPPYN.

Dat had wel kunnen gefchieden, had jy wat beter op 't
ftampen in de vyzel gepaft: (wat kond leeren.

Wantje ftond daar in een fchoone winkel, daar je vry
Ook

Ook heb jy uw ouders geen kleintje gekost van ftudeeren ;
 Maar je wou 't heers chop speelen , met de degen op 't gat ,
 In kuffen en bordeelen , en 's avonds meeft dronken en zat .
 't Was of 't geld in de bokfen zouw vermuffen en ftinken ;
 En nu ziet men 'er uit , als de partisan van de geplukte vin-

CHRISTIAAN.

(ken.

Kofyn , kofyn , dat maak je al tegrof .

PHILIPPYN.

Ik spreek myn hart recht uit .

Maar dit overgeslagen ; want dat verbruid is , is verbruid .
 Hier is een buiten kansje ; ik weet 'er voor jou een paar
 ducatonnetjes uit te haalen .

Zo jy slegts jou rol als doctoor speelen kunt , ik zal ze uit
 myn eigen beurs betaalen . (geeft ;

En 'ris gemaklyk te doen , by aldien je noch hebt die zelve
 Want je bent al jou leeven een drollige Apoteeker ge-

CHRISTIAAN.

(weeft.

Maar , hoe kan dat gaan met deeze oude lappen en vellen ?

PHILIPPYN.

Is 't anders niet ? ik zal je aanstonds een doctoraale hoed
 en rok bestellen .

Daar weet ik wel raad toe , want ik heb kennis aan een
 smous , die oude kleëren koopt , en naer Duitsch-

land verstuurt ,
 En daar heb ik meer als tienmaal voor my zelfs een pak-
 je van gehuurt .

CHRISTIAAN.

Maar , waar moet ik weezen , en wanneer , en wat moet ik
 zeggen ?

PHILIPPYN.

Daar is de dochter van Sinjeur Jeronimus Vettelafoesje ,
 heimelyk verlooft , en van liefde ziek ; nu om die
 zaak behoorlyk uit te leggen ,

Moet je op hals en keel aan de ouders , die weeten willen
 wat haar dochter deert ,

Niet zeggen , dat zy verliefd of verlooft is ; maar , dat
 blaasje moet werden omgekeert .

Ja

Je verstaat me wel, hoop ik?

CHRISTIAAN.

Heel wel.

PHILIPPYN.

Je moet zeggen, dat ze waterzuchtig is, en dat men haar 't water zal moeten aftappen.

Maar, wil voor al niet vergeten, daar vry wat doctores Latyn onder te lappen;

Want de vader verstaat geen een woord van die taal.

CHRISTIAAN.

Goed, goed.

PHILIPPYN.

En zegt, dat men in deze deerlyken staat,

Zo men haar leeven liefheeft, haar aanstonds trouwen (laat.

CHRISTIAAN.

Met wie?

PHILIPPYN.

Met Heer Ferdinand; want daar zullen de ouders geweldig tegen hakketeeren,

Doch je moet daar by blyven, als de dief by de bast, om hen daar toe te persuadeeren.

CHRISTIAAN.

Is 't anders niet? ik hoop dat je zien zult hoe meesterlyk ik voor doctoor ageeren zal.

PHILIPPYN.

Ik zal maaken dat ik 'er by ben, als hoofd participant aan (dit geval.

CHRISTIAAN.

Dat moet je doen, om of 't kwam te gebeuren, dat ik my ergens in mogt mispreeken,

My aanstonds weér op den weg te helpen en stilletjes van achteren in te steeken.

PHILIPPYN.

Ik zal op dien haspel passen. 't Is tyd. Laat ons naer binnen (treên,

CHRISTIAAN.

Practica est multiplex.

PHILIPPYN.

Zo raakt men best door de waereld heen.

Einde van het Eerste Bedryf.

PHILIPPYN,
TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

Het Tooneel verbeeld dezelve straat.

LEONORA en FERDINAND uit den huis tredende.

LEONORA. (grouwen.

Foei, Ferdinand, foei, men zouw van zulke dingen
Gy my te vooren darven leggen van met Hillegond,
een burgerdochter, te willen trouwen!

Word je niet schaamrood, dat gy, een jonker uit het
hoog adelyk geslacht, (zoveracht.

En den huize van Adelbaart, u wilt verbinden aan canalje
Het bloed komt my uit myn voeten tot in myn aangezicht
stygen. (gen?

Gy in Sinjeur Vettelafoesjes dochter zin te kennen kry-
Foei, jou schandvlek van onze aloude beroemde stam,
Is 't geen droefheid genoeg, dat ik hier een burgerlyk
leeven lyden moet in Amsteldam?

Om dat met het afsterven van uw heer Vader, hoogloff-
lyker memorie, my zo veel middelen niet zyn
overgebleeven,

Dat ik, volgens myn staat en fatzoen, in den Haag aan het
hof adelyk genoeg kan leeven.

FERDINAND.

Maar, Mevrouw, ik bidje onderdaanig, dat ge my eens

LEONORA. (spreeken hoort.

Weg, weg, ik spreek met geen canalje, en ik versta van
u geen een woord.

FERDINAND.

Ik bid, Mevrouw, zo't mooglyk is, laat uw oploopen-
heid toch bedaaren.

Condemneer my, zo ik schuld heb; maar, laat ik u eerst
myn gedachten verklaaren.

LEONORA.

Spreek dan, maar kort, en wacht u wel, dat gy 't gezag in
't minste deel niet breekt, Of

Of denk, dat ik u zal weeten te beletten, dat gy een woord
 FERDINAND. (meêr spreekt.

Mevrouw, met uw believen; het staat u zonder twyffel
 wel te vooren,

Dat toen gy den doorluchten Heer Ludowyk Sigismund
 uw gemaal had verlooren,

Wy den boedel met zo veel schulden vonden bezwaart,

Dat het aaloud adelyk kasteel van Adelbaard,

Met al haar Landerijen, noch al onze meubilen op ver
 na niet konden volstrekken, (te dekken

Om ons voor onze Crediteuren, die ons attaqucerden,

Ik zeg, Mevrouw, het staat u wel te vooren, hoe gy,
 in 't midden van dat verdriet,

Den boedel abandonneerde, en op 't aanraaden van Ad-
 vokaaten met den voet stiet,

Na dat gy de gereedste Effecten, tot geld gemaakt had,
 om te kunnen subsisteeen.

LEONORA.

Wat is dat, Ferdinand, zult gy me verwyten, dat wy
 moesten declineeren?

FERDINAND.

Mevrouw, ik verwyt het u niet; maar, zulks geschied
 om u in den grond te doen verstaan,

Wat de reden is, waarom ik dit huuwlyk aan wil gaan.

't Is my leet genoeg, dat wy in zo een nederige staat
 moeten leeven.

Maar, had men 't zeil zo hoog niet in top getrokken,
 daar was wel wat meêr overgebleeven,

En wy hadden nu niet behoeven te zuchten. Doch, ge-
 daane zaaken hebben geen keer.

LEONORA.

Zwyg van die zaaken; want gy hernieuwt myn droef-
 FERDINAND. (heid weêr.

Ik zal, Mevrouw. In deze staat dan heb ik van myn plicht
 geoordeelt om voor my zorgete draagen,

En om een goed heen koomen te zien, om van de armoe-
 de te zyn ontslaagen;

Want, wat baat alle grootsheid en afkomst, zo ze niet
is verzelt, (geld?)

Of ondersteunt in de waereld door de krachten van 't
En dat vind ik hier overvloedig by Sinjeur Vettelafoesje
gezeeten.

Daar wy met al onze grootsheid zomtyds kwaalyk een
fattoenlyke schootel hebben te eeten, (gemaakt,
En weer op nieuw zo een lengte van krytende schulden
Dat'er 't einde van weg is, en om wat oorzaak zyn wy
anders daar weêr zo diep ingeraakt,
Als uit enkele grootsheid?

LEONORA.

Foei, Ferdinand, hebje dan uw adelyke geboorte
geheel vergeeten? (eeten;

Ik wou liever zo arm als een wurm zyn, en droog brood
Als myn nood te kennengeeven, of in 't minste verande-
ren van staat.

FERDINAND.

En ik niet, Mevrouw. 't Is een slechte Adeldom, die
op beedelaars krukken gaat.

Als ik met Hillegond getrouwt ben, meen ik wel lekker
een gemaklyk leeven te lyden.

En gy, Mevrouw, kunt daar mede aan participeeren,
en weer beleeven de oude gulde tyden.

LEONORA.

Schoon dat zo is, heb ik altyd een afkeer van dat gewoe-
kert bedelaars geld.

FERDINAND.

't Moet altemaal evenwel door die handen passeeren, eer
de Edelman zyn vingers daar blaauw aan telt.

LEONORA.

Wat zal Eelhart zeggen, als hy uw laciteit zal hebben ver-
Wie weet of hy wel ooit weer over myn drempel zal wil-
len koomen, (noomen?)

En of zyn liefde niet te eenemaal zal verflauwen? en dien
Heer, behalven zyn adelyk bloed,
Bezit noch schatten in de waereld; en heeft hy wat jaaren
hy heeft weer goed.

FER-

F E R D I N A N D.

Dat kan wel zyn , maar , zo hy liefde voor u heeft , zal
myn huuwlyk die niet eens krenken.

En ondertuffchen kan hy me niet beletten van om myn
welzyn te denken.

Elk moet weeten waar hem de fchoen wringt , en zyn
fortuin zoeken zo hy beft kan.

Voor my , ik zoek de myne ; en aan de werken kent men
eerft een recht Edelman.

L E O N O R A.

Maar hoe zal 't met het bewys gaan ? want ik heb u niets
mede ten huuwlyk te geeven.

F E R D I N A N D.

Daar heb ik zorg voor gedraagen. Sinjeur Vettelafoesje
zal ons verzoek niet wederftreeven.

Want Hillegondje is in 't heimelyk aan my verlooft , en
de ouders zyn beide zodaanig gekwelt

Met een naauwe confcientie , dat zy 't wel toeftaan zullen.

L E O N O R A.

Myn zoon , ik fta over deze dingen verftelt.

Gaat gy zo , buiten myn weeten , u aan iemand verbinden ?

F E R D I N A N D.

Mevrouw , my dacht , dat 'er nooit beeter middel in de
waereld was uit te vinden ,

Noch vaster knoop als deze te leggen. Vergeef het my ,
zo ik myn plicht te buiten ben gegaan.

L E O N O R A.

Ik darf u wel verzeekeren , myn zoon , dat zo het om 't
geld niet was , ik dat huuwelyk niet toe zou ftaan.

Doch wyl 't zo ver is , zal ik my naer den tyd reguleeren.

Vaar wel , en wil uw zaaken ten eerften pouffceeren.

Ik ga eens naar de franfche kraamer en de fontanfien-
maakfter , om wat fhuiftery te haalen. Myn
zoon , zyt gegroet.

F E R D I N A N D.

En ik zal hier een weinig toeven , om te zien of ik Philip-
pyn of Antonet niet ontmoet.

T W E E D E T O O N E E L .

F E R D I N A N D , A N T O N E T .

F E R D I N A N D .

Waar heb je geweest, Antonet, dat je zo schielyk aan
 A N T O N E T . (komt draaven?)

Ik heb een cordiaal weezen haalen voor onze Juffrouw,
 om haar zomtyds eens te laaven. (was gereet.)

En zo lang in de Apoteek moeten wachten, eer 't goed

Zo dat ik myn tyd verzuimd heb. Ach! wie weet,
 wie weet, (vernoomen?)

Hoe onze Juffrouw verlangt? maar hebje Philippyn al

F E R D I N A N D .

Noch niet, hoe dat?

A N T O N E T .

Hy zalje waarichouwen, dat 'er een doctoor
 aan ons huis zal koomen,

En onze Juffrouw is zo verleegen, dat men u met het
 diefstuk betichten zal,

Dat zy 't niet harden kan.

F E R D I N A N D .

Onnozele sloof. Het mogt een ouwe bal,
 Zeg jy aan myn lief, dat myn moeder en ik ons van daag
 noch weegens het huwlyk zullen verklaaren.

Daar koome van wat het wil, de rest zal de tyd wel open-
 baaren. (gerust.)

Doe haar deze boodschap, en zeg, datze volkomen zy
 Maar, vergeet niet, dat gy haar voor my eens kust.

A N T O N E T .

Neen, neen, myn Heer, ik zal dat heel wel onthouwen.

D E R D E T O O N E E L .

F E R D I N A N D , P H I L I P P Y N .

F E R D I N A N D .

WAt doe je, Philippyn? begin je 't hoofd al te klouwen?
 PHI-

PHILIPPYN.

't Is maar, met eene hand, en dan is 'er noch kans,
Ik dacht daar om een paar volks, dat met malkaâr is aan
den dans,

Alias doorgeloopt, en ik bedienze in de qualiteit als
middelaar, om de zaak by te leggen.

Ik hebte by een goed vriend t' huis gebracht, daar zy met
gerustheid heur ABC op kunnen zeggen.

En ik overweeg vast, hoe ik op dezen dag dat boeltje
zal redderen, en de ouders stellen te vree.

FERDINAND.

Zo bedien'je my niet alleen?

PHILIPPYN.

Ha! ha! waar zou ik van bestaan, als ik anders niet deê?
Ik heb noch zo veel nooten op die zang, maar die zyn hier
onnodig te verklaren.

In 't kort gezeid, ik ben het extract van alle Meester
Koppelaaren. (schikken. Laat me gaan.

Maar, myn tyd verloopt. Ik heb noch wat kruiken te be-

FERDINAND.

Eerje vertrekt, zo zegme eens hoe myn zaaken staan.

PHILIPPYN.

Uit de kunst, myn Heer, en ik zal je met uw moeder
fus door Antonet laten haalen,

Om by Sinjeur Vettelafoesje te koomen; pas wel op jou
tyd, als de wind waaid moeten de moolens maalen.

Ik zal 'er ook zyn, en je waarschouwen, als 't tyd is om
van 't huwlyk te spreken. Maak dan een begin
van de zaak.

Gy zult daar eengewaande doctoer zien verschynen, die
myn neef is, en een koddige snaak.

Die zal alles zo wel ten voordeelen van u en 't huwelyk
prepareeren,

Dat ik het werk al geklonken acht. Mits datje hem voor
die mocite komt te contenteeren.

FERDINAND.

Dat beloof ik op myn Edelmans woord.

PHILIPPYN.

Wel nu, dat is genoeg gezeld.
Ik zal de baan gaan klaar maaken. Wacht gy van Antonet nader bescheid.

VIERDE TOONEEL.

FERDINAND, EELHART.

FERDINAND.

NU zeild myn schip voor wind en stroom. Ik heb niet meer te schroomen.

Maar, za ik Heer Eelhart daar de stoep niet afkoomen?
Hy schynt verstoord, wat of'er gaans is, dat hy zulke grimassen maakt?

Dan de oogen naer den heemel, dan naer my. Ik denk immers niet, dat het my raakt.

EELHART.

Wel, jonker Ferdinand, hoe ga je zo omtrent de deur van Sinjeur Vettelafoesje waaren?

FERDINAND.

Hoe dat, Heer Eelhart?

EELHART.

Of meen je't weér zo fraaitjes als van de morgen te klaaren?

FERDINAND.

„Oheemel! wat hoor ik?

EELHART.

Hoe sta je zo ver slaagen en verzet?

Gy zyt al verklikt, jonker gaauwdief. Had gy op uw geboorte en fatzoen meer gelet,

Gy had beeter gedaan, als iemand te berooven van zyn snatten.

FERDINAND.

't Zyn duistere reeden, die geen eerlyk man kan bevatten.

EELHART.

Houd u zo vreemd niet, want gy hebt uw dieffchen aard klaar genoeg betoond.

FERDINAND. (hoont,

Gy liegt het door uw hals , en wyl gy my zo schamper
Zo zal het zydgeweer ons noodeloos geding moeten slis-
sen ,

En ik de sinaad in uw schelms bloed uit gaan wiffen.
Trek af.

EELHART.

Wel aan.

FERDINAND. *Zy wechten.*

Pas op.

EELHART.

Sta vast.

V Y F D E T O O N E E L.

LEONORA, EELHART, FERDINAND.

LEONORA.

M Y N zoon hier handgemeen ,
Met Eelhart? laat af myn zoon; heer Eelhart, stel u te vreên.
Laat my de reeden van 't verschil , zo 't u gevalt , toch wee-

FERDINAND. (ten?

Hoe! Mevrouw , zal die vent my in myn eer tasten , zo
EELHART. (vermeeten!

Mevrouw , 'k zal u gehoorzaamen.

FERDINAND.

Mevrouw , hebt gy my opgevoed,
Om zulk een hoon en sinaad te lyden ? ben ik niet van
edel bloed?

Z E S D E T O O N E E L.

PHILIPPYN, LEONORA, EELHART,
FERDINAND.

PHILIPPYN.

W At is hier te verhakstukken ? wel hoe de degens uit ?
felleweeken ! (steeken.

Ik zou je raaden van dat moordgeweer vliegend op zy te
Wat

Wat zullen goede vrienden leggen te vechten? wat, wat,
 FERDINAND. (dat is te slecht.)
 Moet ik dan lyden dat men my voor een dief uitscheld?
 o neen! 't is beeter dat ik daarom vecht.

EELHART.

Heeft onze Margriet u van ochtent vroeg, niet uit het
 huis van Sinjeur Vettelafoesje zien loopen,
 Met de paruk en deegen in de hand? of kwam jy daar
 om voor dag en douw laakens te koopen?

PHILIPPYN.

(schil?

Is dat het gantsche point van uw onderling zo bloedig ge-
 ik bid, heeren, geef een weinig audientie; en zwyg beide
 stil. (onbesprooken.

Heer Eelhart, gy hebt ongelijk, want heer Ferdinand is
 Hy heeft het comptoir van Sinjeur Vettelafoesje niet op-
 gebrooken; (wel bewaart.

Want ik heb den dief al gevonden; en de Juweelen zyn
 Wel hoe, op zo een losse voet iemand te beschuldigen,
 dat is uw adelyk gemoed onwaard.

EELHART.

(zien sluipen,

Maar, myn meid heeft hem van deze morgen daar uit
 En, als een hoenderdief, met gedooken hoofde heen drui-

PHILIPPYN.

(pen.

Dat zyn zaaken diebuiten u zyn. En dat is genoeg gezeid.

LEONORA.

Wat begint gy, Heer Eelhart?

EELHART.

Mevrouw, vergeef myn oploopentheid.

Engy, heer Ferdinand, laat ik uw vriend zyn als voor de-

FERDINAND.

(zen.

Voor my, ik vergeef het u.

LEONORA.

Maar, ik dien hier ook wel voldaan te weezen.

PHILIPPYN.

Mevrouw, gy zult satisfactie hebben, als je slechts by
 Juffrouw Vettelafoesje gelieft te gaan,
 Zo ras ik uw zoon laat waarfchouwen.

F E R D I N A N D.

Ik zal, Mevrouw die zaaken wel doen verstaan.

E E L H A R T.

Ik bid, Mevrouw, laat ik de eer hebben van u aan uw huis te geleiden.

L E O N O R A.

Ik kan 't u niet weigeren.

P H I L I P P Y N.

Jazo. Dat is best. Zo kunje als goede vrienden scheiden.

Z E V E N D E T O O N E E L.

F E R D I N A N D, P H I L I P P Y N.

F E R D I N A N D.

M Y N lieve Philippyn, wanneer zie ik noch myn zaaken op een goeden voet?

P H I L I P P Y N.

Maar, Jonker Ferdinand, weet gy niet, dat wel wachten wel lieven doet?

F E R D I N A N D.

Ja, dat weet ik wel, maar, die wel lieft kan niet wachten, Dewyl hy steeds geprikkelt word door zyn verliefde gedachten. (niet gestilt.)

Philippyn, Philippyn, de liefde is voor zyn voldoening

P H I L I P P Y N.

Heb toch een weinig geduld, want het varken is op een oor na gevilt.

F E R D I N A N D.

Nu, 'k laat dan alles op u staan, want ik hou je voor een van myn beste vrienden.

P H I L I P P Y N.

Als ik iets zeg, kom ik het na. En je zult me nooit op loogens bevinden.

Nu mag ik eens aan 't huis gaan kloppen van onze Sinjeur. Maar, dat is onnoodig, want hy komt daar zelfs voor de deur.

PHILIPPYN,
 ACHTSTE TOONEEL.

PHILIPPYN, JEROEN.

PHILIPPYN.

SInjeur Jeronimus, waar heen? bodenbrood, wat heb ik de stad doorgeloopt
 Het zweet is my als uit een gieter langs het lyf gedroopen.
 Ik zou zo naer je toe gaan.

JEROEN.

Heb je de dieven gevonden?

PHILIPPYN.

Neen, noch niet, maar, ik heb ze op 't spoor;
 En het staat by provisie in de kourant.

JEROEN.

Zo zyn de dieven evenwel met de Juweelen door?

PHILIPPYN.

Ook niet, want zy zyn noch in de stad, en binnen 't uur zal ik weeten

Waar zy zyn. De zaak legt in 't ciment. Maar, ik had daar schier vergeeten

U een behoorlyke reekening te doen van uw geld;
 Want, dat is al op.

JEROEN.

Hoe kan dat zyn?

PHILIPPYN.

Ik heb voor eerst aan de Kourantier zestien schellingen toegetelt,

Om het tweemaal in de kourant te zetten; want het kon anders niet lukken,

Om dat hy zei dat het te groot van materie was, om het voor minder prys te drukken.

Item twee goede schellingen aan een kruijer, die by de Juweliers en Zilversmits heeft gezocht,

Of'er ook eenige Juweelen waaren te koop gebrogt.

Item twee malle zesjes voor borreltjes aan dito kruijer.

Nu, laat ik de tabak daar onder loopen,

Die

Die hy, om dat de tyd hem niet verdrieten zou, voor uw reekening onderweeg heeft weezen koopen.

JEROEN.

Hoe! elf stuivers aan brandewyn? dat kan ryklyk toe voor een man.

PHILIPPYN.

♠ Sinjeur, jy weet het vierdepart niet, wat een kruijer laaden kan.

Item twee malle schellingen aan een waagenaars knecht, die aan alle poorten heeft moeten vraagen,

Of'er ook dieven gepasseert waaren, in de Schuiten of op een waagen.

JEROEN.

Maar, hoe kan men weeten of het dieven of eerlyke luiden zyn, die juist gaan uit de stad?

PHILIPPYN.

Hy heeft'er evenwel naer gevraagd, en de moeite moet beloont zyn, dat je 't vat.

Maar, ik heb noch niet gedaan, want hier komt een van de zwaarste posten.

Sinjeur Vettelafoesje, ik had nooit gedacht, dat het opzoeken naer gaauwdieven zo veel zou kosten.

Item vier caroli guldens aan een kaerel, die daar woond in de onbekende steeg,

Die aan dat foort van geesten kenni^s heeft, daar meê is de beurs leeg.

JEROEN.

Maar, wat zal die kaerel doen?

PHILIPPYN.

Die kaerel weet waar zy zyn gebleeven,

En hy zal ze my binnen 't uur leveren, daar wil ik je wel een briefje van myn hand van geeven.

JEROEN.

Ik moet bekennen, dat gy een net boekhouder zyt, die zyn reekening wel sluit.

PHILIPPYN.

(ceenduit.

Dat versta ik grondig. Ik doe altyd myn reekening tot op

Ik

Ik zou je niet een schraapsel van een naagel te kort doen willen,

Heb dat vermoeden niet, ik lietme liever leevendig villen.

JEROEN.

Wie zaid daar teegen. Maar ik leef onderwylen tuffchen vrees en hoop;

En wie weet of ik de Juweelen ooit weêr zie.

PHILIPPYN.

Ho! Sinjeur, ik geef zo ligt geen koop. Durfje 'er een staapeltje ducatonnen onder verwedden? ik wil ze daar wel aan waagen.

JEROEN.

Daar ben ik meede te vreeden. Maar je moestje die koop naderhand niet beklagen.

PHILIPPYN.

Gantsch niet, wy zyn accoord. Ik zal binnen een uur bescheid hebben, en dan kom ik aan.

JEROEN.

Wel aan, ik zal dat uur afwachten, en zo lang gerust naer binnen gaan.

NEG ENDE TOONEEL.

PHILIPPYN *alleen.*

IK lach me slap; dat heb ik wonder wel verzonnen.

Daar heb ik zo mooitjes op myn gemak noch tien ducatonnen aan geld gewonnen.

Dat ik daar dagwerk van had, ik wierd in een oogenblik ryk.

Maar, het is onnoodig, dat ik hier zo alleen sta en kyk. Ik mag naer huis gaan en oppassen tot my Antonet komt spreken,

Die hedendaags door de waereld wil koomen, moet zich behelpen met listen en streeken.

Hy wil naer binnengaan.

TIENDE TOONEEL.

ANTONET, PHILIPPYN.

ANTONET.

Zie ik daar onze Philippyn niet? o Ja. Philippyn, Philippyn, waar heen? blyf wat staan.

PHILIPPYN.

Wel, zuikermurf, ik meende zo rechtdraads naar de caveet toe te gaan.

ANTONET.

't Is goed, dat ik je vind. Je moet je binnen een halfuur met jou doctor klaar maaken;

Want ik word 'er zo weer omgestuurt.

PHILIPPYN.

Alreë man. Ik ben atyd vigilant in myn zaaken.

Wy zullen je zonder twyffel bykoomen. Maar, hoe krygt Ferdinand de weet?

ANTONET.

Ik zal hem waarfchouwen, dat hy zich meede moct maaken gereet.

PHILIPPYN.

Maar van onze zeven zaaken eens gesproken, ik verlang het hart uit myn darmen,

Dat ik eens myn voetjes by je zal moogen verwarmen.

ANTONET.

Dat zal tyds genoegkoomen, als we eens zyn getrouwt.

PHILIPPYN.

Dat is waarheid, myn poeteljasje, als jy jou woord maar houd.

ANTONET.

Waar vreesje voor, word je simpel?

PHILIPPYN.

Ik vrees, myn bakkesje voor alle dingen.

De meisjes zyn, als de exters, zy hippelen van tak op tak.

De waereld is vol veranderingen;

Want om een haverstroo zynze aanstouds op haar paartje en te lydig verstoort.

Hoewel ik van jou kwaadaardigheid myn leeven niet heb
gehoord.

ANTONET.

Doenze zeeper? jy hebtje altoos over myn gedrag niet te
beklaagen.

PHILIPPYN.

Dat beken ik; en dat is ook de reeden, waarom gy my
boven alle kunt behaagen.

Ik heb ook voorgenoomen om je een fraaije goude haar
naald groote keur tegeeven, Antonet,

Voor die tien ducatonnen, daar ik met jou Sinjeur heb
omgewet,

Dat ik hem den dief met de Juweelen in een uur zal be-
schikken.

ANTONET.

Dat zult gy verliezen.

PHILIPPYN.

Praatjes voor de vaak. Ik lach myn buik schier
aan stikken.

Want, ik win de weddenschap, die ik anders niet zou
hebben aangegaan.

ANTONET.

Kenje de dieven dan?

PHILIPPYN.

Kennen of niet. Ik meen dat je flus vreemd zult
te kyken staan,

Als ik den dief met de Juweelen met al zal leeveren in
zyn handen.

ANTONET.

Daar sla geluk toe.

PHILIPPYN.

Oja. Zy zullen aan die karstengen haar pooten
niet branden.

Zo ik je den dief noemde, je zoud een gat in den heemel
slaan.

ANTONET.

Wie is't dan?

P H I L I P P Y N.

Ik zou het u wel zeggen ; maar , ik heb 'er om
de aardigheid een cee opgedaan.

A N T O N E T.

Maar , zeg my eens , als wy getrouwd waaren , wat
zouden wy beginnen ?

P H I L I P P Y N.

Ik zouw aanstonds een gaarkeuken op zetten , en daar
valt vry wat meê te winnen ,

Als men wat klanten heeft , ten minsten heeft men daar
van altoos een warme haard ,

En de Hospes en Hospita een goed lyf en een fineerige
baard.

A N T O N E T.

Nu , dat is wel overlegt , en ik zal my daar gemaklyk
naer weeten te voegen.

P H I L I P P Y N.

Ik hoop , Antonetje , dat ik je in alles zal weeten te be-
lieven en te vergenoegen.

A N T O N E T.

Vaar wel , Philippyntje . Ik zal noch een boodschapje
doen , en dan naer Heer Ferdinand toegaan.

P H I L I P P Y N.

Vaar wel , met deze kusch . En ik zal 't meê wat kort
maaken , zei Ryntje , en hy zat te kieskauwen
aan een ouden haan.

Einde van het tweede Bedryf.

PHILIPPYN,
DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

Het Tooneel verbeeldeen Kaamer in't Huis van Jeroen.

DIBBERIG, ANTONET *met Stoelen uit.*

DIBBERIG.

W At heeft men een gebril met die half blanks Juffertjes van meisjes, men diende niet anders te bedryven,

Als een dommelyken dag, op die sleeplendens te knorren en te kyven.

Wakker, wakker, maak dat de kaamer gereet is, en de stoelen gezet.

ANTONET.

Ik ben 'er mede bezig, Juffrouw.

DIBBERIG.

Wat ben je ook een handelooze tet! Altyd dat sammelen; repje toch, 't moet een mensch verdrieten,

Als de meisjes zo lui zyn, en 't werk haar niet van de hand wil schieten.

ANTONET.

Ik loop dat ik zweet. En, by gorteling, noch niet te konnen voldoen?

Dat valt wel ongemaklyk.

DIBBERIG.

Befchouw me dit vuil fatzoen. Zult gy weerom spreken, daar ik je kost en loon moet geeven?

Jou rechte kakkeneft.

ANTONET.

Dat is een geweld. Dat is weer een leeven.

DIBBERIG.

Jou moddeke vuilneus, doe je werk en houdje bakkes toe.

TWEE-

TWEEDE TOONEEL.

JEROEN, DIBBERIG, ANTONET.

JEROEN.

Wat is hier weêr te doen? zwyg stil, Antonet, ik ben dat haffebaffen al moe.

Ik versta niet, dat de meisjes over myn vrouw den baas zullen speelen.

ANTONET.

Sinjeur, ik speel den baas niet.

JEROEN.

Kom, kom, dat talmen zou my verveelen.

Doe myn vrouws zin, en daar meê op en weg, en gedaan, Of anders moetje de deur uit, als 't je zo niet langer aan wil staan.

Maar, wat zaid den doctoor?

ANTONET.

Hy heeft beloofd van binnen een kwartier hier te zullen weezen.

JEROEN.

Dat's goed. Waar is myn dochter?

ANTONET.

Boven op haar kaamer.

DIBBERIG.

Och! wat is myn hert vol vreezen.

Myn lieve kind, wat heb je in korten tyd al uitgestaan, Myn zieke schaap, hoe zal 't noch in 't eind met jou ver- gaan?

Roepze beneden. Maar, schik dat kussen eerst ter deegen, En alsze van boven komt, zo houd haar op de trappen wel teegen,

Op dat zy toch niet valt.

ANTONET.

Ik zal maaken, dat 'er wel op word gepaff.

DIBBERIG.

En, als zy beneden komt, zo houd haar hoofd wat vast.

ANTONET.

't Zal geschieden. „Dat jy wist, 't geen ik weet, je zoud zo veel noodeloöze zorgen niet draagen.

D E R D E T O O N E E L.

J E R O E N , D I B B E R I G .

J E R O E N .

MYn lieve Dibberig, hoe zit je daar als een pannekoek ter neer geslagen.

Wat, wat, schep moed. 't Zal noch wel ten besten koomen. Ik leef noch op hoop.

D I B B E R I G .

Mogt dat wat helpen, ik volgde uw raad: want, men heeft het hoopen goed koop.

Maar, wat heeft men van een ydele hoop zonder genot te verwachten?

Zo veel als van een hand vol vliegen.

J E R O E N .

Verban die zwaarmoedige gedachten. Daar komt onze Hillegondje, och! wat is zy bleekjes en zwak.

V I E R D E T O O N E E L.

Hillegond ziekyk uit, met een nachtrok aan, en een nachtbluizel op 't hoofd, door Antonet geleid, die haar met de eene hand 't hoofd vast houdt, en met de andere hand een flesje met cordiaal en een urinaal draagt.

J E R O E N , D I B B E R I G , H I L L E G O N D ,
A N T O N E T .

D I B B E R I G

KOm hier, myn lieve lam, laat ik je helpen.

J E R O E N .

Al met gemak, al met gemak.

D I B

DIBBERIG.

Zet haar zachjes neer, en haal een kussen, om achter 't
hoofd te leggen.

Antonet haald een kussen.

HILLEGOND *met een slaauwe stem.*

Dat behoeft niet.

JEROEN.

Nu, nu, myn kind, laat je al gezeggen.
Jou moeder doet het om beste wil. Je ziet 'er puur uit, als
de geschilderde dood.

HILLEGOND.

Ik word zo kwaalyk.

DIBBERIG.

Antonet, leg haar deze neusdoek op haar schoot.
Zo, zo, myn kind.

JEROEN.

Wel, waar of dien doctor zo lang mag blyven?

ANTONET.

Hy zal straks koomen. Hy moest noch een recept drie
vier uitschryven.

En dan had hy gedaan. Maar, daar word aan de deur ge-
belt.

JEROEN.

Dat is goed. Repje, en doe open.

V Y F D E T O O N E E L.

HILLEGOND, DIBBERIG,

JEROEN.

HILLEGOND.

O Ch! ik word zo ontstelt.

DIBBERIG.

Neem een weinigje van het cordiaal. Zo myn schaap,
dat zalje versterken.

HILLEGOND.

He! he! wat ben ik benaauwt.

DIBBERIG.

Wacht, wacht, het drankje zal wel haast
beginnen te werken.

ANTONET *zit.*

Daar is Mevrouw van Adelbaart, met haar zoon, en die
vraagen belet.

DIBBERIG.

Laat ze binnen koomen.

Antonet binnen.

HILLEGOND.

Och! breng my liever weer naer bed.

JEROEN.

Wat zou dat beduiden? want, je moet den docter eerst
eens hooren spreken.

HILLEGOND.

Ik word zo flauw.

DIBBERIG.

Wat steek jy, arme sloof, ook vol ziekten en
gebreeken.

Z E S D E T O O N E E L.

LEONORA, FERDINAND, JEROEN, DIBBERIG,
HILLEGOND, ANTONET.

LEONORA.

M E juffrouw, ik hoop niet, dat ons bezoek u eenig
belet geeven zal.

DIBBERIG.

In 't minste niet, Mevrouw, neem uw plaats.

LEONORA.

Mejuffrouw, uw dochter, hoe vaartze al?

JEROEN.

Heer Ferdinand, ga zitten.

Ferdinand voegd zich naast Hillegond.

DIBBERIG.

Ja, hoe zou dat zieke schaap al vaaren?

Daar

Daar zit zy, of ze verweezen was. Wy weeten 't niet langer zo met haar te klaaren.

Daarom hebben wy om een doctor gezonden, die alle oogenblik word verwacht.

LEONORA.

Hoe gaat het, Juffrouw Hillegond?

HILLEGOND.

Slapjes, Mevrouw.

FERDINAND.

„ Courage.

JEROEN.

Ei zie, 't is of onze Hillegond lacht.

HILLEGOND.

Och! vader, waarom zoud ik lachchen, daar ik tot de ooren zit in verdrieten?

DIBBERIG.

Jou vader word oud, myn kind, hy ziet niet wel; hoe begin je zo te zwieten?

Laat ik je wat afveegen.

LEONORA.

Maar, Mejuffrouw, is jou dochter lang ziek geweest?

DIBBERIG.

Goelykjes drie maanden, Mevrouw; en zedert die tyd is zy zo melankolyk van geest,

En zo spits van neus geworden, 't is of ze betovert waar, want ik weet niet wat ik 'er van zal denken.

Zo die ziekte noch langer duurt, zal 't my de zinnen krenken.

JEROEN.

Daar word gebelt, hoor je niet, Antonet?

ANTONET.

Ik gaa immers, Sinjeur.
Binnen.

JEROEN.

Wie of daar weezen mag?

ANTONET *weer uit.*

Heer Eelhart is daar aan de deur.

En vraagt, of hy Sinjeur wel een woordje kan spreeken.
Antonet binnen.

JEROEN.

Laat hem binnen koomen. Maar, waar of dien doctor
zo lang in een gat mag steeken?

Z E V E N D E T O O N E E L.

EELHART, JEROEN, DIBBERIG, LEONORA,
FERDINAND, HILLEGOND, ANTONET.

EELHART.

IK had niet gedacht, hier een zo zoet gezelschap by een
te vinden.

JEROEN.

Gelyk je ziet,
Heer Eelhart, maar, wat is 'er van uw dienst?

EELHART.

Ik kwam eens hooren, of je niet
Eenige nader tyding van de dieven had vernoomen.

JEROEN.

Ik verwacht Philippyn alle oogenblik; want hy heeft
my beloofd hier te zullen koomen,
En my den dief in handen te leeveren. Ook heeft hy daar
op met my gewed,
Om een staapeltje ducatonnen, en die heb ik daar onder
verzet.
Daar hoor ik de bel overgaan. Gewis zal hy of den doctor
daar weezen.

Antonet in en uit.

A C H T S T E T O O N E E L.

PHILIPPYN, JEROEN, DIBBERIG, LEONORA,
FERDINAND, EELHART, HILLEGOND,
ANTONET.

JEROEN.

HY is 't, wel wat nieuws?

PHILIPPYN.

Kermisbouten. Uw actie is wel vyftig
percento gereezen.

JEROEN.

Hoe dat?

EELHART.

Spreek op, Philippyn.

PHILIPPYN.

De Juweelen zyn in behouden haaven, en
ik had ze al meê gebracht,

By aldien 'er geen Maar aan vast was, die ik myn leeven
niet had gedacht.

Foei, dat spytme.

JEROEN.

Wat is 'er gaans? die Maar denk ik wel te boven
te koomen.

PHILIPPYN.

Wie heeft zyn leeven gehoord, dat een dief van een nota-
riaal contract weet te droomen.

En de Juweelen noch 't geld niet weer wil geeven, voor
dat je hem voor de Notaris quiteert,

En aldaar met hem, onder renunciatie van eenige reserve
ten zynen laffen, volkoomentlyk liquideert.

Wyders, dewyl hy op zyn trouwen staat, zulje moeten
daar in laffen zetten,

Dat je hem in dat point, direct of indirect niet zult hin-
deren of beletten,

Onder wat pretext het ook zy, en dit moet gy en uw
vrouw onderteekenen met uw hand,

Benevens Heer Eelhart; ondertuffchen zullen de Heer
Ferdinand

En Antonet, als getuigen in deze daar toe verzocht, dit
contract meede onderfchryven.

JEROEN.

Watte grillen! ik geloof dat die gait met ons zyn tyd zo
wat zoekt te verdryven.

P H I L I P P Y N .

Dat weet ik niet. Maar, dit weet ik wel, dat het zonder dat niet zal gefchiën.

J E R O E N .

Wel hoe? daar is goed recht in de ftad. En dat zult gy wel anders zien.

E E L H A R T .

Nu, Sinjeur Vettelafoesje, dat is een kleinigheid; voor myn part, ik ben te vreedn.

J E R O E N .

Een dief zal hier wetten ftellen? wel de droes! dat is buiten alle reeden.

P H I L I P P Y N .

Je hebt het in jou keur. Voor my ik heb myn boodfchap gedaan.

E E L H A R T .

Kom, kom, buurman, laat flegts een Notaris haalen. Hoe moogje daar zo op ftaan?

J E R O E N .

De waereld zal met ons spotten, dat men eerft zyn goed laat fteelen,

En dan met den dief een Notariaal contract maakt, en hem den baas laat speelen.

P H I L I P P Y N .

Maar, zou de waereld niet wel spotten, als je om zo een wijje wasje zo veel Juweelen en geld teffens ftelde in gevaar?

J E R O E N .

Wel aan dan. Als 't weezen moet, fiat. Antonet, haal me aanftonds den Notaris Rabbelaar.

A N T O N E T .

't Is wel, Sinjeur.

NEGENDE TOONEEL.

JEROEN, DIBBERIG, LEONORA, FERDINAND,
EELHART, HILLEGOND, PHILIPPYN.

DIBBERIG *tegens Leonora.*

W At dunkt u, Mevrouw, van zulke zaaken?
LEONORA.

Ik vindze zeer vreemd.

FERDINAND.

Als al de dieven zo gelukkig waaren, haddenze
zo ligt geen nood van aan de galg te raaken.

HILLEGOND.

Daar valt de neusdoek, en ik kan niet bukken. Och! wat
raad?

FERDINAND *raaptze weér op, en zegt zagjes.*

„Myn engel, weetje niet, dat uw dienaar hier vaardig
ftaat.

„Wy zyn hier gekoomen, om 't huuwlyk te verzoeken;
maar wy zullen eerft den doéctor afwachten.

„En dan doen, 't geen 't raadzaamft is.

HILLEGOND.

„Wanneer zie ik eens een einde van myn
droevige gedachten?

FERDINAND.

„In 't kort.

DIBBERIG.

Wat doeje, Heer Ferdinand, raap jy de neusdoek
op? dat is immers geen slag.

FERDINAND.

Mejuffrouw, 't is my het grootfte plaizier, dat ik de zieken
dienen mag.

JEROEN.

Daar zie ik Antonet met de Notaris Rabbelaar binnen
treeden.

T I E N D E T O O N E E L .

JEROEN, DIBBERIG, LEONORA, FERDINAND,
EELHART, HILLEGOND, PHILIPPYN,
ANTONET, RABELLAAR.

RABELLAAR.

WAs 'er wat te schryven, is 'er iets te doen, dat je my
komt stooren in myn bezigheden?

JEROEN.

Je zoud een contractie maaken.

RABELLAAR.

Als 't u belieft, kom maar tot de zaak.

JEROEN.

Daar zyn my eenige Juweelen, en wat geld ontstoolen,
en die koddige snaak,
Die voor den dief passeert, weigert my dezelve weder
te geeven,

Ten zy ik hem voor een eerlyk man houd.

RABELLAAR.

Is dat alles, wat in 't contract moet zyn geschreeven?

JEROEN.

o Neen! heb maer een weinig geduld; want, ik heb noch
niet gedaan.

En alzo hy op zyn trouwen staat, moet daar voor alles in
staan,

Dat ik hem direct of indirect daar in niet mag beletten,
En dat hy met die perzoon trouwen kan, daar hy zyn zitt-
nen op heeft gaan zetten.

RABELLAAR.

Is 't anders niet? kom, kom, daar weet ik raad toe.
Pen en inkt en papier.

JEROEN.

Antoniet, haal het van 't comptoir.

ANTONET.

't Staat 'er al.

JEROEN.

Doet het? ei, Heer Rabbelaar, voeg u hier
Aan deze taafel, daar zult gy 't gemaklykft ſchryven.

Rabbelaar ſchryft.

Wel waar of dien doctor zo lang mag blyven?

HILLEGOND.

Antonet, houd myn hoofd wat vaft.

ANTONET.

Strakjes, Juffrouw, daar word weêr gebelt.

Binnen.

JEROEN.

Repje, repje, daar zal de doctor zyn.

ELFDE TOONEEL.

JEROEN, DIBBERIG, LEONORA, FERDINAND,
EELHART, HILLEGOND, PHILIPPYN,
RABBELAAR.

DIBBERIG.

IK hoop van ja.

LEONORA.

Ik ook, Juffrouw.

HILLEGOND.

Oei, oei, wat lyd ik al pyn!

RABBELAAR.

Maar, met verlof, myn Heer, uw naam?

EELHART.

Myn naam is Eelhart Stierenkroon van Hongarijen.

RABBELAAR.

Dat is een wyd vermaard geflacht, my Notaris bekend.

Dat heugt van ouwe tijen.

EELHART.

Zo doet het, myn vriend.

RABBELAAR *al ſchryvende.*

Ende uwe?

JEROEN.

Jeronimus Vettelafoesje.

RABBELAAR *al schryvende.*
En die van uw vrouw?

DIBBERIG.

Dibberig Jasperfen van de Braazemer Meer.

RABBELAAR *al schryvende.*

Nu die van den gaauwdief?

PHILIPPYN.

Daar sta ik voor, myn Heer.

RABBELAAR.

Heb je dan behoorlyke procuratie om zyn plaats te bekleeden?

PHILIPPYN.

Procuratie, of niet. Sinjeur Jeronimus is met my wel te vreedden.

JEROEN.

Ja, ja, teeken hem maar voor den gaauwdief aan. Die man is goed voor zyn geld.

PHILIPPYN.

Maak jy slegts, dat het contract in amplissima forma word gestelt.

Rabbelaar schryft gezwint voort.

Maar, laat in het contract influeeren, dat ik zeeker weddenschap met Sinjeur Vettelafoesje om tien duca-tonnen,

Als ik den dief en juweelen te bord breng, deugdelyk zal hebben gewonnen.

JEROEN.

Daar ben ik dubbeld wel meê te vreedden, want dat is niet meer als billyk en recht.

RABBELAAR *al schryvende.*

't Is wel, 't is wel.

PHILIPPYN.

Ik hou 'er veel van, dat men alles naer komt
't geen men belooft en zegt.

TWAALFDE TOONEEL.

JEROEN, DIBBERIG, LEONORA, FERDINAND,
EELHART, HILLEGOND, PHILIPPYN,
CHRISTIAAN *als een Doctor*, ANTONET,
RABELLAAR *schryvende.*

JEROEN.

M Aak plaats, maak plaats; zet myn Heer den Doctoor
een stoel.

CHRISTIAAN.

Primo, salvete amplissimi, spectatissimi &
Reverendissimi domini.

JEROEN.

Ik bid, wil toch zo veel complimenten
den hals niet breeken.

Want ik verklaar je inderdaad, dat ik geen een woord
van issimi versta of kan spreekken.

CHRISTIAAN.

Het is zo myn gewoonte. Nu zal ik de vrouwen en 't ge-
zelschap aansprekken, en dan heb ik gedaan.

Secundo, salvete honorandissimæ antiquissimæ matro-
næ. Nobilissima & amabilissima ægrota hillegon-
da, denique salve illustrissima familia & vos om-
nes hic adstantes presentes & futuri. Dixi. Nu zal
ik zitten gaan,

Entot de zaak koomen. Hoe lang is 't wel geleeden,
Dat deze zoete patient voor de eerstemaal de ziekte ge-
voelt heeit?

DIBBERIG.

Ruim drie maanden.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! zo zullen wy ordentlyk gradatim
van point tot point overtreden.

Maar, kwam haar de ziekte op 't lyf, by den morgen,
middag, avond, of by de nacht?

HIL-

By de nacht.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! die ziekten vereifchen fpeculatie, want
zy fpruiten uit een kwaadaardig geflacht.

Maar, zoete dochter, is je die ziekte met kouw of hitte
eerft aangekoomen?

HILLEGOND.

Met hitte, Heer Doctoor.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! voor dat foort heeft men 't meeft
te fchroomen.

Maar, hoe ftaat het met de maag? is 'er noch wel wat
trek, of eenige apetyd?

DIBBERIG.

Och, dat arme fchaap, roept niet anders, als drinken,
drinken; het is al haar luft tot eeten kwyd.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! dat wil ordinaris wel volgen. Maar, laat ik je
tong eens kyken.

Hillegond fteekt haar tong uit.

Ei lieve! men zouw 'er de taaije flym wel met heele pol-
leepels vol afstryken.

Laat ik uw pols eens voelen. Ei lieve! die ftaat vry wat
ongeftaande en flap.

Men moet couracy hebben; of anders raakte gy ligt met
een fnap

Inde pan.

HILLEGOND.

Och! Heer Doctoor, wat couracy zal ik fcheppen,
daar voor my niets meer ftaat te hoopen?

CHRISTIAAN.

Ei lieve! melancholia, melancholia! als je zo aan wilt,
zulje 't met de dood moeten bekoopen.

JEROEN.

Och! ik fterf van droefheid.

DIBBERIG.

Is'er dan in de ganfche Apotheek niet
een oog vol raad?

CHRISTIAAN.

Ei lieve! piano, piano. Ik moet eerst grondig exami-
neeren, waar de *Caufa* movens van deze kwaal
in beftaat.

Voelje ook eenige obftructie of bezetheid hier of daar in
de leden,

Of eenige loomigheid in 't lyf van boven of beneden?

DIBBERIG.

Zouw zy geen bezetheid voelen, 't is niet anders als of
ze vergeeven waar.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! dat maaken die teekens aan haar lichaam en
de trekken in haar weezen genoegzaam openbaar.

Hydropifia! hydropifia! mag ik haar urinaal wel eens
bekyken?

ANTONET.

Daar is 't, myn Heer.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! die urien wil in 't minfte noch niet ftryken.

Malum omen. En ze is brandig en drabbig als oud ge-
roert bier.

Ik zal ze meê neemen, en kooken ze eens, met myn ingre-
dienten, op voor myn plaizier.

Maar, eer ik zo ver kom, zal ik by my zelve eens over-
weegen,

Wat my te doen ftaat; want ik vind my in deze materie
vry wat verleegen.

*Christiaan revelt in zich zelve, en maakt
eenige bewegingen met het hoofd en de
handen, en ziet dan de patient eens aan
en ftaat dan weer de oogen voor zich neer.*

RABELLAAR.

Myn heeren, het contract is gefchreeven. Beliefje het te
onderteekenen, zo heb je gedaan?

E

Heer

Heer Eelhart Stierenkroon, uw naam moet daar de eerste onder staan.

EELHART.

't Is wel, myn Heer.

HILLEGOND.

Ik word zo flauw.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! wil ik je een weinigje van 't cordiaal geeven te drinken?

FERDINAND.

Ik bid, myn Heer, dat is myn plicht.

HILLEGOND.

Dat is onnoodig.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! jy moest den moed zo ligt niet by de hiel en neer laten zinken.

RABELLAAR.

Nu gy, Sinjeur Vettelafoesje, en dan uw Vrouw. Maar wie zullen hier als getuigen zyn?

PHILIPPYN.

Heer Ferdinand en Antonet.

RABELLAAR.

Myn Heer, nu is 't uw beurt.

HILLEGOND.

ô Eindelooze tyd! ô lydelooze pyn!

CHRISTIAAN.

Ei lieve! patientie, patientie, de ziekten willen wel wat na pruil en.

En ik mag wel lijen, dat zy eerst zo wat haar tuil uit tuilen.

RABELLAAR.

Nu, meisje, nu gy.

ANTONET.

Wat moet ik schryven?

RABELLAAR.

Simpelyk uw naam, en anders niet.

ANTONET.

Daar staat ze al.

PHILIPPYN.

Nu hier alles in behoorlyke forma is gefchiet,
Zal ik de dieven met de juweelen en 't geld aanftonds
gaan haalen.

Heer Notaris, geef het contract niet uit uw handen. Myn
meester, of ik zullen u flante pede daar voor be-
taalen.

RABBELAAR.

Ik zal zo doen, en verwachten u met uw meester ten my-
nen huize weërom.

Vaar wel, ik ga.

PHILIPPYN.

„Wat zal dat een blyde tyding zyn voor de Bruid
en den Bruidegom.

DERTIENDE TOONEEL.

JEROEN, DIBBERIG, HILLEGOND, LEONORA,
FERDINAND, EELHART, CHRISTIAAN,
ANTONET.

*Eelhart voegt zich weer by Leonoora,
Ferdinand by Hillegond, Rabbe-
laar aan taafel.*

CHRISTIAAN.

MAar, zeg my eens, zoete Juffertje, zou je wel ge-
negen zyn om te medicineeren,
't Zy met een bolusje, een pilletje of twee, een poejert-
je, of een klein klifteertje om zagjes te purgeeren?

HILLEGOND.

Ik kan niet wel inneemen.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! dat komt ongemaklyk. Laat eens zien,
Terwyl het niet interne, of 't niet wel externe zal kunnen
gefchiën.

JEROEN.

Maar, myn Heer, wat fcheelt myn kind?

CHRISTIAAN.

Het scheelt haar tusschen 't pericranium en de
planta pedis, zonder liegen.

Terwyl de propageerende humores altemaal naer het
centrum van haar lichchaam vliegen.

En daar per opstructionen een soort van een koek maa-
ken, die haar onverdraaglyk incommodeert.

Jou dochter, myn Heer, heeft zekere venineuse vapores
geincorporeert,

Dat is zonne klaar. Ik wil daar myn doctoraale hals wel
onder verzetten.

JEROEN.

Maar, myn Heer, dat is te veel gewaagt.

CHRISTIAAN *staat toornig van zyn stoel op.*

Ei lieve! neen, neen, myn Heer, dat zult gy me
niet beletten.

Ik zet daar myn hals onder; want, ik zie aan al de trek-
ken van haar gelaat,

Dat die soort van hydropisia te eenemaal naer het mid-
delryk van haar delicaate compositie slaat.

JEROEN.

Maar, zeg my eens, wat de rechte oorzaak van haar
ziekte mag weezen?

CHRISTIAAN.

De oorzaak van haar ziekte? ei lieve! wat ben je onver-
standig! die is gereezen

Uit de investiture van een zeeker soort van een venyn,

Dat zy na zonnen ondergang heeft ingezoogen; en dat
kan niet anders zyn.

Nu dan eer dit venyn den tyd termineert van haar ge-
woonlyk opereeren,

Lyd het ettelyke maanden. Maar, wat zal ik een idioot
leeren?

Vraag het haar zelfs; want, ik zweerje by dit en by dat,

Dat ik niet liegen kan, noch wil, als ik de zaak zo wel
als deze bevat.

Jou dochter, myn Heer, jou dochter, daar voor staat te
vreezen,

Dat

Dat zy noch barsten zal, zo men daar by tyds niet voor
maakt te weezen,

Voor my ik wafch 'er myn handen af.

JEROEN.

Och! myn Heer Doctoor, waarom wordje kwaad?

Mag men niet vraagen?

DIBBERIG.

Wel ik word noch desperaat.

Myn lieve Heer Doctoor, dat je 't wift, ik ben tot de
dood toe verleegen,

Laat je gezeggen.

CHRISTIAAN.

Talm dan niet meêr aan myn ooren, of spreek
my niet meer teegen.

Want, ik heb uw dochters leeven of dood volkoomen in
myn hand.

JEROEN.

Maar, myn Heer Doctoor, ik erken u voor de geleerd-
fte van 't geheele land.

Wat wil je meer?

CHRISTIAAN.

Dat ben ik ook, snappert. 't Is genoeg. Maar,
antwoord my, op myn vraagen.

Jou dochter is omtrent ziek geweest, laat zien zo circum
circa neegentig dagen.

Is 't waarheid, of loogen? spreek op.

JEROEN en DIBBERIG gelyk.

Dat 's waar.

CHRISTIAAN.

En zy fleekt vol melancoli?

JEROEN en DIBBERIG gelyk.

Oja.

CHRISTIAAN.

Zy lust geen eeten?

JEROEN en DIBBERIG.

Neen.

CHRISTIAAN.

En ze zal noch zo geel, als getaant zeil-
doek worden, naer ik zie.

JEROEN *en* DIBBERIG *gelyk*.

Och! Heer Doctoor?

CHRISTIAAN.

Nu, je zag ze graag van haar kwaalen geneezen?
He! wat zegje?

JEROEN *en* DIBBERIG *gelyk*.

Gewis.

CHRISTIAAN.

Zult gy in alles myn raad volgen?

JEROEN *en* DIBBERIG *gelyk*.

Ja, myn Heer.

CHRISTIAAN.

Wel aan, ik zal dan haar Doctor weezen.
Maar, draag zorg, dat ge my in 't minst of meest niet meer
tegenspreekt,
En myn raad ook stiptelyk naer komt; want, zo gy een
van beide uw mond weêr in myn dingen steekt,
Of myn recepten niet respecteert, als of ik zelfs op de
stoel zat, zo is jou dochter verlooren;
En ik geef haar aan de dood over. Wacht je daarom van
my weederom te verstooren.

JEROEN.

Zie daar, ik beloof je, op myn vroom gemoed, alles
naer te zullen koomen, wat ge my te vooren legt.
Al wist ik dat ik 'er zelfs de bek by inschieten zou. Mits
dat je myn kind weeder brengt te recht.

DIBBERIG.

En ik ook, Heer Doctoor.

CHRISTIAAN.

Wel nu, wyl je me dat beloôft, zie daar ik neem
ze aan te geneezen,
Of ik zal myn leeven geen Doctor blaaskaakelijs meer
weezen.
Luister dan toe met neus en ooren, en let wel op myn
reên.

Jy zult jou dochter aanstonds laten trouwen.

JEROEN.

Maar, Heer Doctoor, waar wil dit heen?

Zo een zwak gestel! je verzintje.

CHRISTIAAN.

Wat is dit? stel je weêr de pypen,
Ik zeg, dat zy trouwen moet en zal. Versta je me niet?
of wil je me niet begrypen?

Trouwen, zeg ik, trouwen!

JEROEN.

Maar, myn Heer, zy is immers niet gezond.

CHRISTIAAN.

Spreek je daar een woord teegen, zo is uw dochter bin-
nen driemaal vierentwintig uren op een hond.

JEROEN en DIBBERIG.

Genaâ, myn Heer, genaâ.

CHRISTIAAN.

Daar is geen genaâ, je moest aanstonds resolveeren.
Of ik zal haar verlaaten, en dan is zy onmooglyk te cu-
reeren.

HILLEGOND.

Och! vader en moeder, resolveer toch wat ik u bidden
mag;

Want ik kan 't niet langer uitstaan, en ik verslimmer vast
dag op dag.

JEROEN.

Wel, myn zieke sloof, je bent te zwak. Je kunt niet
teegen 't trouwen,

Want, ik zou vreezen, dat wy uw doodmaal en bruiloft
te gelyk zouden houwen.

HILLEGOND.

De Doctoor belooft immers, dat ik door 't huuwelyk zal
worden herstelt.

DIBBERIG.

Onnoozel schaaap, je weet niet, waar jy jou vader om
aan de ooren lelt.

't Zy hoe 't zy, ik kan zo als ik nu ben niet langer leeven.
En, als ik zal gesturven zyn, wat zal dat eerst een droef-
heid geeven!

't Is of ik 't al voor myn oogen zie.

JEROEN.

Ja wel, Dibberig moer, wat raad?

CHRISTIAAN.

Ik heb 't dikmaals genoeg gezeit; en je weet dat haar de
dood voor oogen staat.

Daarenboven is 't onvergeefflyk, dat men zulk een lief-
schepzel zo moedwillens liet sterven,

Daar men 't behouden kan.

JEROEN.

Maar, myn Heer, het trouwen zal myn kind
in den grond bederven.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! jou rechte moordenaar van uw eigen bloed.

JEROEN.

Och! myn Heer, ik sta toe al wat gy begeert.

Maar, wie wil zo een zieke Bruid, die door zo veel
kwaalen is overheert?

CHRISTIAAN.

Daar zult gy dien Heer toe verzoeken.

Wyst op Ferdinand.

DIBBERIG.

Toe verzoeken?

CHRISTIAAN.

Als al myn practyk zo zou afloopen, zou ik het doctoraat
wel vervloeken.

Niet te sammelen, want ik heb haast.

JEROEN.

Maar, myn Heer, welk een affront?

Ik hebze hem geweigert, toenze noch in staat was en
gezond:

En nu hem daar toe te verzoeken? Ô lydelooze plaagen!

CHRISTIAAN.

Jou eervergeete vader.

DIBBERIG.

Och! daar krygt myn kind weêr de oude vlaagen.

Hillegond valt in zwym.

Vader Jeronimus, repje.

JEROEN.

Wel nu, moeder, ik maak my al gereet.

Heer Ferdinand, gy ziet hoe 't hier geschaapen staat, heb toch deernis met myn leed,

En versmaad myn kind niet, met al haar gebreeken,

Wyl de Doctoor zegt, daar haar gezondheid in 't bruidsbed zal steeken.

FERDINAND.

Myn Heer, ik reeken zulks voor een groote eer, als mevrouw myn moeder het verstaat.

LEONORA.

Dat is billyk, myn zoon, dat men de approbatie van diergelyke zaaken aan zyn ouders overlaat.

DIBBERIG.

Nu, Mevrouw van Adelbaard, ik hoop niet, dat gy daar iets teegen zult zeggen.

Wy zullen, teegens uw adeldom, zo wat zakjes ducatonnen in de weegschaal leggen.

CHRISTIAAN.

Wel nu, wel nu, als je dat verschil met een simpele vyftig duizend guldens suppleert.

Zo zal Mevrouw van Adelbaard wel zyn gecontenteert.

DIBBERIG.

Vyftig duizend guldens, waar zou men die van daan haalen?

CHRISTIAAN.

Zie daar leidze weer in zwym.

Hillegond valt weêr in slaauwte, Ferdinand en Antonet ondersteunen haar.

JEROEN.

Bedaar, myn dochter, ik zal ze betaalen.

CHRISTIAAN.

Dat zou ik je ook raaden.

DIBBERIG.

Hoe gaat het, myn lieve kind?

HILLEGOND.

't Is of ik my op deze laatste belofte vry wat beeter bevind.

CHRISTIAAN.

Dat wist ik wel, want myn recepten kunnen niet missen.
Myn doctoraal verstand dringt door alle geheimenissen.

FERDINAND.

Myn waarde Bruid, dat ik u omhels en kusch.

HILLEGOND.

Myn lief, dat ik u omvat.

My dunkt alreede dat ik nooit gezonder uur op de waereld heb gehad.

FERDINAND *haald een stuk goud uit zyn beurs.*Myn Heer, gelieft tot loon van uw considerable services
dit present te accepteren.

CHRISTIAAN.

Dat niet, myn Heer, dat niet.

FERDINAND.

Maar, myn Heer.

CHRISTIAAN.

Is 't goud?

FERDINAND.

O ja.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! dan zal ik 't meê neemen, om daar
aurum potabile van te distilleeren:Ik zal 'er u by gelegentheid wel een pint drie vier van
vereeren; 't is het schoonste secreet

Van de waereld.

FERDINAND.

Dat is onnoodig.

CHRISTIAAN.

't Was anders tot uw dienst, ego sum adeptus en
daar is niemant, als ik, die dat geheim weet.

DIB-

DIBBERIG.

Dat is wel een schielijke verandering. Maar, Heer Doctor, wist je nu een middel te beraamen,
 Dat men uit dit huuwlyk, by tyd en wylen hoop had op eenige erfgenaamen,
 Want, ik vrees, dat 'er niet veel afkoomen zal; al lykt zy zo wat herfelt.

CHRISTIAAN.

Terwyl je zo raizzonabel myn raad gevolgt hebt, zo pretendeer ik maar twee Ryksdaalders aan geld,
 Om 't een en 't ander te prepareeren, en onder een te mengen,
 Waar mede ik effectueeren zal, dat jou dochter binnen 't jaar een braave zoon ter waereld zal brengen.

DIBBERIG.

Och! was dat waar!

CHRISTIAAN.

Laat my begaan, zeg ik, en tel jy maar geld.
 Ik heb de chimicaale kunst met al haar ap- en dependencien in myn geweld.

DIBBERIG *baald eenig gelt uit haar tas.*

Daar zynze. Stuur my het drankje ten eersten; maar, hoe moetze 't gebruiken?

CHRISTIAAN.

Zy moet daar alle uren van den dag driemaal aan ruikeu.

DIBBERIG.

Dat is een kleinigheid.

CHRISTIAAN.

Zo doet het, moedertje, myn medicamina rechten wonderen uit.

Nu, Heer Ferdinand, ik wensch u veel geluk met uw lieve geweeze zieke Bruid.

FERDINAND en HILLEGOND.

Wy zyn u dankbaar.

VEERTIENDE TOONEEL.

JEROEN, DIBBERIG, LEONORA, EELHART,
FERDINAND, HILLEGOND, FRANCOIS,
CONSTANTIA, CHRISTIAAN,
PHILIPPYN, ANTONET.

PHILIPPYN.

Hier ben ik al weer, met het geld, en het doosje
met juweelen.

JEROEN.

Geefze hier. Maar, waar is de dief? die my dat zo knap-
handig wist af te steelen?

Francois en Constantia uit.

PHILIPPYN.

Daar komt hy.

JEROEN.

Wat is dit? zyt gy daar, myn zoon? wel wat is
dat gezeid?

Ik meende dat gy in den Haag waart, om te verneemen
wanneer de zaak zou worden bepleit.

Zyt gy den gaauwdief? daar men op u een kerk zou heb-
ben durven bouwen,

En alle schatten van de waereld toevertrouwen.

Ik zweer, je zult naer 't verbeeterhuis danffen, al was 'er
geen zoon meer in 't land.

FRANCOIS.

Och! vader, vergeef my dit misdryf. Ik had myn hart
aan Constantia verpand.

EELHART.

Zyt gy daar, ontaarde dochter, jy zult naar 't spinhuis
springen,

En leeren daar, op 't knorren van 't spinnewiel, miserere
zingen.

CONSTANTIA.

Ik beken, myn Heer en Vader, 'k heb grofelyk misdaan.

EEL

EELHART.

Daarom zul je loon naer werk erlangen, en naer 't spinhuis gaan.

PHILIPPYN.

Dat schut ik. Ik hou my aan de belofte zo aanstonds notariaal beschreeven;

En op die conditie zyn de Juweelen weeromgegeeven.

JEROEN.

Die zyn in goede handen, en wel voorzichtig bewaart.

PHILIPPYN.

Maar, die zyn woord niet houd, is van alle deugd ontaart.

JEROEN.

Wy lachchen wat met zulke beloften; want, dat is enkel bedriegen.

EELHART.

Ho! ho! wy zyn met die praatjes zo ligt niet in slaap te wiegen.

PHILIPPYN.

Maar, Messieurs, het contract is met uw vrije wil gemaakt en gepasseert,

En dat moet stand grypen; ook zal het aanstonds werden geminuteert,

Hier valt geen tegenspartelen.

JEROEN.

Ja maar, Philippyn, ik zal dat hagje zo ligt niet laten glijen!

Het is een boevestuk.

PHILIPPYN.

Tut, tut, 't is simpele gaauwigheid.

EELHART.

Noem je dat gaauwigheid? 't zyn snoode schelmerijen.

JEROEN.

Och! wat zal men hier in doen?

EELHART.

Wat raad?

CHRISTIAAN.

Niet beeter, als dat je de pot toe smoort,
Op dat het niemant van de spreuwen op straat hoort.
Een generaale Amnestie is 't besten.

FRANCOIS.

Ik bid, vader, wil het ons vergeeven.
Wy zullen als gehoorzaame kinderen voortaan vroom
en eerlyk leeven.

CHRISTIAAN.

Nu, Heer Eelhart, en Sinjeur Vettelafoesje, laat je raaden,
wyl ik u voorzeg, dat uit dit geslacht,
Noch een lengte van kleine Vettelafoesjes zullen werden
voortgebracht.

EELHART.

Wel aan, als 't weezen moet.

JEROEN.

Maar, buurman, je moest jou dochter een fraaije
huiver meede geeven.

Ik zal aan myn zyde wel bezorgen, dat myn zoon fat-
zoenlyk kan leeven.

EELHART.

Ik ben te vreden. En geef haar voor eerst de acht duizend
guldens, die 'er van de Juweelen overfchieten
op hand;

En dan heb ik t'huis noch een snoertje handpaarlen, en
een schoone diamant

Van haar vrouw moeder, die zy zelfs plag te draagen.
Meer kan ik niet missen. Kan u deze som nu behaagen,
Zo is 't huuwelyk geklonken.

JEROEN.

Wat zal ik doen, myn Heer?

Het past een eerlyk man, dat hy niet hooger waardeert
als zyn eer.

FRANCOIS.

Wy zyn u dankbaar. En wy zullen ons voortaan zo-
daanig draagen,

Dat gy u in 't minste over ons niet zult beklagen.

EEL-

Mr. KOPPEL A A

EELHART.

Mevrouw, dat gy ook eens een einde maakt
zaaken, en wy, in dezen staat,
Meede tot een besluit traaden?

CHRISTIAAN.

Wel, zeeker, dat mag geen kw

EELHART.

Ik bid, Mevrouw, laaten wy in dit geval een dubbe
knoop leggen?

LEONORA.

Hoe! zo haastig, myn Heer?

JEROEN.

Wat, Mevrouw, laat u gezeggen.

DIBBERIG.

Nu, nu, Mevrouw, het zal zo fraai zyn, dat zo naer vrien-
den gelyk te trouwen gaan.

Laat u beweegen?

LEONORA.

Wel aan, myn Heer, ik geef u myn woord.

EELHART.

Nooit wierd my meer eer aangedaan.

PHILIPPYN.

Nu is 't myn beurt. Myn lieve Antonet, willen wy dat
gangetje meede eens waagen?

ANTONET.

Maar, Philippyn, zult gy ook met my naer de mode
leeven, en tellen my altemets de huid vol slagen?

PHILIPPYN.

Ganfch niet, bekje, je zult al hebben wat je droomt, en
jou hartje begeert.

ANTONET.

Dat's recht, zei schief

IPPYŃ, M. KOPPELAAR.

ANTONET.

Antonie dan zullen wy te zaamen meê trouwen.

JEROEN.

Woe zo wel op haar rechte zy gevallen is, en myn
eer buiten gevaar,
wensch ik je altezaamen veel geluk. Doch wacht uw
loon, Philippyn, Meester Koppelaar.

PHILIPPYN.

Stel jou hoofd maar geruſt, Sinjeur Vettelafoesje, ik
zal myn guarand aan de jonge lieden wel weeten
te vinden.

JEROEN.

En u, Heer Doctor, noode ik meede te bruiloft nevens
de vrinden.

CHRISTIAAN.

Ei lieve! ik zal compareeren. Maak 'er vry ſtaat op. Ik
ben gereet

Om u te toonen, dat ik zo wel de kunſt van eeten en dritt-
ken, als die der medicynen weet.

PHILIPPYN.

Al wie nu geneegen is, om in 't groote gild te geraaken,
Vraag maar, naer Philippyn, die alle foorten van huuw-
lyken klaar kan maaken.

Hy bedient de ryke om geld, en de armen koſt het niet
een duit.

Kom, myn Antonetje, volgen wy de ſtaatey als Bruigom
en Bruid.

Einde van het Derde en Laatste Bedryf.